КУЛЬТУРА

«Куракана каламалли нумай...»

/Вёçё. Пуçламăшё 1, 5-мёш стр./.

Çак тёлёшрен хама телейлё тесе шухăшлатăп. Кашни çулах тёрлё роль выляма тӳр килнё, халё те çаплах. «Хирёçле» сăнарсенчен мана М.Горькин «Старик» пьесинчи Хёр сăнарё килёшетчё. Питё путсёр хёр, çапах та эпё ăна кăмăллăсах выляттăм, мёншён тесен унăн иртнё тертлё пурнăçё куç умне тухса тăратчё.

Çапах та чуна çывăххисем – трагедиллё сăнарсем.

– Ку енёпе Сирён чылай ёçёр пирки чарăнса тăма пулать. Паллă критиксем те хăйсен шухăшёсене палăртнă. Акă Фаина Романова Федерико Гарсиа Лоркăн «Юнлă туйё» пирки çапла çырнă: «...Мёнле илемлё Амăшё – В.Кузьмина хăйён ывăлне юратнипе. Мăнаçлăскер, кăраскер, никама пăхăнманскер ун çумёнче вăл телейпе, мăнаçлăхпа çиçет. Вăл пурнăçа малалла тăсассишён – тӳрккесле айванлăхёпе мăнукёсем пирки ёмётленет. Çав вăхăтрах çак мăнаçлă та вăйлă хёрарăмра çав тери усал туйăм, амăшённи пек мар хаярлăх – Леонардо раттине курайманлăх çунать. Хивре, кăрăс хусканусем, шăтарасла витёр пăхни, кинжалпа çав тери хăрушă усă курни – пурте пур унра. Çак курайманлăх унăн ăс-тăнне хупланă тата ывăлне пётернё. Хăюллă, таса, пёлсе вылять актриса çак кăткăс роле». Хăвăр мёнле йышăнатăр çав сăнара?

– Кунти амăшё – çёр çынни, кил хуçи хёрарăмё. Ытла та пысăк инкек йăтăнса анать ун çине: малтан чыспа тивёçшён упăшкипе аслă ывăлё пуç хураççё, каярах – кёçён ывăлё пӳкле вилет. Çапах та ман героиня шалти кăмăлтуйăмне уçать, инкекпе терт витёр шăранакан пысăк юратăва мухтать.

– Эсир калăпланă тепёр сăнар пирки те чарăнса тăмаллах. Сăмах Борис Чиндыков драмипе лартнă «Çатан карта çинчи хура хăмла çырли» спектакль пирки. Эсир унта каллех – Амăшё. Орел хулинче иртнё «Раççейри чи лайăх спектакльсем» театр фестивалёнче спектакль çёнтерӳçё пулнăччё.

– Фестивальте кăтартнă ёçсене сӳтсе явма çёр-шыври паллă театр критикёсем, искусствоведсем хутшăннă. Çын ёмёрё кёске те черченкё пулнине палăртать спектакль, хуйха-суйха парăнмасăр, йывăрлăхсене çёнтерсе, юратупа тасалăхшăн кёрешсе пурăнма хистет Амăшё.

– Сирён рольсем пёринчен тепри тёлёнмелле, пур енёпе те çӳлти шайра. Пин тёрлё çыннăн кăмăлне ёмёр тăрăшшёпех хăвăрăн сăн-питёре, ӳтёре, чунăра кёртнё, асапне, тарăхăвне, савăнăçне, телейне тимленё. Ф.Гарсиа Лорка пьесипе лартнă «Арçынсăр хёрарăм» ёçри Бернарда та вăйлă хёрарăмсен сăнарёсенчен пёри. Чăваш театрё 2003 çулта Мускавра гастрольте пулнă чухне ăна пăхма СССР халăх артистки Вера Васильева ятарласа пынăччё. Унăн шухăшне пёлес тесе эпё те Вера Кузьминичнăпа курса калаçнăччё. Акă мён тенёччё вăл: «Вера Кузьмина испан хёрарăмёсен шăпине тёрёс выляса кăтартать. «Вылять» тени вырăнлах мар-ха, Бернарда пурнăçне вăл хăйён чёри витёр кăларать... Вера Кузьмина пултарулăхёпе тахçанах кăсăкланатăп. Вăл калăпланă кашни сăнар чуна пырса тивет, асра юлать. Бернарда та çав шутрах».

– Вера Васильева çёр-шыври паллă актрисăсенчен пёри. Пустуй сăмах çаптаракан çын мар вăл. Эпё те ун пултарулăхё умёнче пуçăма таятăп.

Бернарда сăнарё пирки çакна каланă пулăттăм: драмăра пин-пин çул татса пама пултарайман ыйтусем – пусмăрлăхпа ирёклёх, çын тата унăн шăпи, пурнăç тата вилём – хуçаланаççё. Бернарда вара çав авăрта çунать, тёрёс çул суйласа илме майсем тупаймасть.

● *«Çылăх». Плаки.*

– Çак сăнарпа та Эсир палăрма пултартăр. 2005 çулта Хусанта тёрёк халăхёсен Пётём тёнчери «Наурус» фестивалёнче «Чи лайăх хёрарăм сăнарё» номинацире пёрремёшё пултăр. Борис Чиндыков Сирён валли ятарласа çырнă «Хура чёкеç» монодрамăпа Чăваш академи драма театрён сцени çинче çеç мар, «Стамбул – уçă хутлăх» Пётём тёнчери театр фестивалёнче те палăрнă. Сцена çинче пёр-пёччен тăратăр. Хăвăрăн сăмахăрсемпе, вăхăт-вăхăт ик куçран шăпăртатса анакан куççулёпе пирён аслă тата мăнаçлă çёр-шывăн – Атăлçи Пăлхарăн вăйне кăтартатăр. Çак спектакле хăвăр мёнле хаклатăр?

– Моноспектакль вăл – питё кăткăс япала. Вăй-хал тёлёшёнчен çирёп пулмалла, ёçе пётём чуна памалла. Маншăн вăл тăван халăхăм умёнче тытакан экзамен пекех пулчё.

– Юлашки вăхăтри рольсенчен хăшё чуна çывăх?

– Александр Пăрттан «Укçа чул кастарать» ёçёнчи Алтӳк сăнарё. Паянхи пурнăç пăтăрмахёсем кăшлаççё ун чунне. Укçашăн тем тума та хатёр иккен пёр тăван тёпренчёкёсем. Чун панă амăшне çаратма та хатёр. Мён пулса иртет пирёнпе, чуна мёнле упраса хăвармалла? Çакăн пирки чан çапмалла пирён паян.

– Вера Кузьминична, Сирён сассăра пысăк экранпа та илтме май пурччё. Хăш кинофильма чăвашлатма хутшăннă Эсир?

– 1952 çулта кинофильмсене чăвашла куçарса, артистсене пухса, чăвашла калаçтарма пуçларёç /дубляж/. Малтанласа чăнах та ёçлеме питё йывăрччё, ун чухне техника тёлёшёнчен те чаплах пулман.

Чи малтанах çак ёçе Свердловскри киностуди пуçларё. Эпир, чăваш артисчёсем, хёрсе кайсах ёçе пуçăнтăмăр. Сăмахран, «Чужая родня» фильмри Мордюкова вылякан роль, «Овод», «Разные судьбы», «Педагогическая поэма», «Сорок первый», «Коммунист», «Судьба человека», «Чистое небо», «Простая история» тата нумай фильмри геройсене чăвашла калаçтарнă.

Кайран çак ёçе Хусан киностуди тума пуçларё. В.Алфер, М.Антонов, Л.Трифонов режиссерсем нумай тăрăшрёç çак кăткăс ёçре. Халё вара çав ёç пăчланчё. Укçа çукки пирки пуль.

Кино-дубляжа явăçтарнăшăн савăнатăп, çакă пултарулăха пуянлатать, хăвна тепёр енчен кăтартма май парать.

Пурё 300 кинофильма чăвашла калаçтарнă пуль. Тен, ытларах та. Нумайăшёнче эпё калаçнă.

– Ачалăхри кёрхи тата хёллехи каçсем куç умне тухаççё. Çав тапхăрăн илемё – Чăваш радио паракан спектакльсемччё. Унтанпа мён чухлё шыв юхса иртнё, тем тёрлё савăнăç пулнă, анчах та çав самант, туйăм чи пысăк телей шутланнă. Пире телей кӳрекенёсенчен пёри Эсир пулнă.

– Чăннипех, манăн пурнăçра Чăваш радио пысăк вырăн йышăнать. Мускавран вёренсе килсен мана радиона Куçма Чулкаç чённёччё. Эпё сăвăсем вулама пуçларăм. Унтан Валентина Элпи ачасем валли кăларăмсем хатёрлеме хутшăнтарчё. Унтан Петр Андреев калавсем те, сăвăсем те питё нумай вулаттарчё. Геннадий Терентьевпа «Салампи» повеçе çыртарнăччё. Ун пекки мён чухлё пулман-ши? Аса илмелли, каласа кăтартмалли тем те пур.

– Кинопа телекурав аталанса пынă май театр хакё, пёлтерёшё чакать тенине те илтме пулать...

– Ку шухăш тёрёс мар. Халăх юратăвё вăл вёçсёр-хёрсёр тинёс пекех. Ун юратăвё театр валли те, телекурав валли те – чăн-чăн искусствăн пур енё валли те – çитет. Вăйлă, калама çук вăйлă театр искусстви. Халăха çывăх шухăш-кăмăлёпе, халăхран вёренсе пынипе.

– Вера Кузьминична, сумлă çак çула çитсе те Эсир тăтăшах çул çинче. Йăлăхмастăр та-и? Ывăнмастăр та-и?

– Мёншён йăлăхас? Ёçё çапла-çке пирён. Чылай вăхăт çула тухмасан тем çитмен пек туйăнать. Чун питё те туртать инçетри ялсемпе хуласене. Хама ирёксёрлесе çула тухни нихăçан та пулман. Çанталăк çинчен те, автобусё киввисённи çинчен те шухăшласа тăман гастроле пуçтарăннă чух. Пёр шухăш çеç пулнă, халё те пёр шухăш: халăх кётет, халăх умне вăхăтра тухмалла.

– Мён вăй парса тăрать Сире?

– Хăв ёçлекен театра халăх епле юратнине, ăна шаннине куратăн та – лайăхрах та лайăхрах ёçлес, ăсталăхпа вăй-хала ӳстерсех пырас килет. Пурин те çавăн пек кăмăл-туйăм. Çавна пула çёкленет те театр пултарулăхё. Халăх пурнăçне, унăн савăнăçёпе хуйхи-суйхине хăв чёрӳне йышăнса ăна халăха тавăрса пама пёлни – акă вăл актер искусстви. Пире халăх сцена çине тухса кулса тата йёрсе кăтартма пёлнёшён мар, чун-чёре вăйне çёклеме пултарнăшăн юратать. Театртан вăл çав вăйпа тухса каясшăн. Каять те, енчен те актер сцена çинче чăннипех пурăнчё пулсан.

Çут çанталăкпа çывăх пулма тăрăшатăп. Пахчана каятăп та юмана ыталаса тытатăп, вăл е ку роле тума вăй пама ыйтатăп.

– Актер ӳсёмё – унăн чун тăрăмё теççё. Чунăрта йёркеллё-и?

– Йёркеллех пек. Анчах вăхăт-вăхăтпа кичемлёх пусса лартать: çавна тума ёлкёреймерём, кăна пурнăçлаймарăм. Çак самантсенче ёçре çăлăнăç шыратăп. Питё чаплă рольсем пулнă-çке манăн...

Çулё вёçленмен-ха. Куракана каламалли те нумай. Май килё-ши – пёлместёп, çапах шанатăп.

■ **Надежда СМИРНОВА**
калаçнă

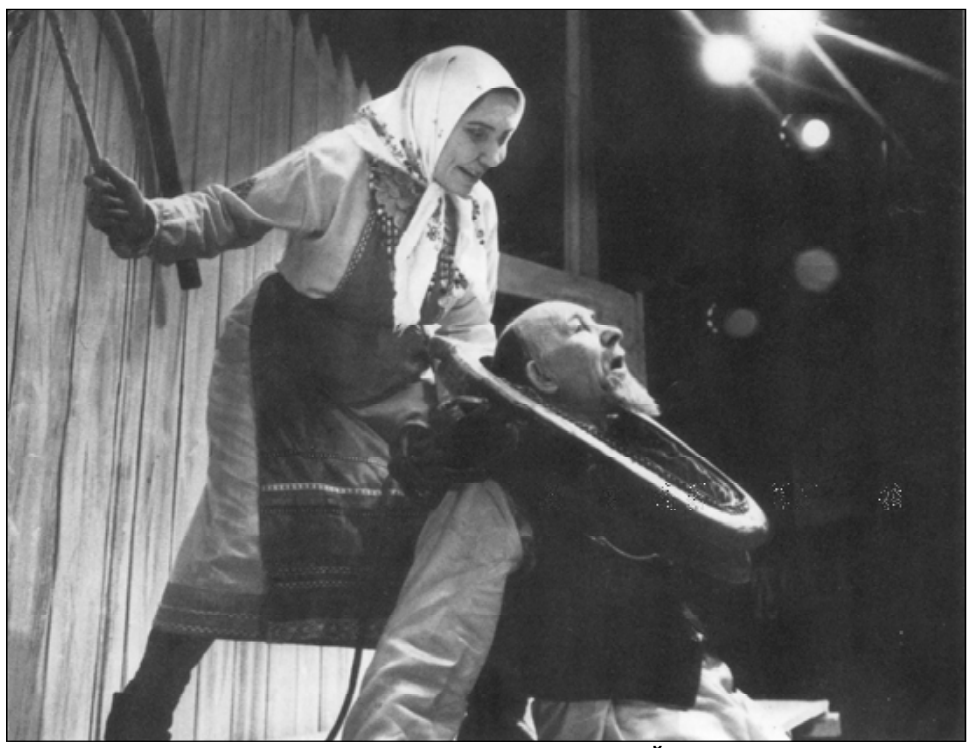

● *«Кай, кай Ивана» спектакльрен. Кётерук – В.Кузьмина, Йăкăнат – Е.Никитин.*

● ➡ *11, 12 стр.*

ХЫПАР

Хам куртăм!

Суйкăнсем суймаççĕ

Асăннă ял епле пуçланса кайнине тĕрлĕрен ăнлантараççĕ. Пĕрремĕшне вара "суяс" сăмахпа сыхăнтараççĕ. Вăрманта пытаннă япа хыççă пуçтарма килнисем: "Эсир камсен пулатăр?" – тесе ыйтнă-мĕн. "Эсир хăвăр вара ăçтисем?" – çийĕнчех тĕпченĕ хресченсем. Вĕсем Пăва уесĕнчен пулнине пĕлсен: "Эпир Улатăр уесне пăхăнатпăр", – тенĕ. Улатăр уесĕнчисем килсе тухсан вара Пăва уесĕнчисем тесе çирĕплетнĕ. Çапла майпа – суеçтерсе – вĕсем налук тӳллессинчен хăтăлнă. Кунта пурăнакансем суйма ăста пулнăран ялне те Суйкăн теннĕ. Вулаканăм тĕшмĕртеймерĕ пулĕ-ха, сăмахăм Улатăр районĕнчи Суйкăн пирки.

● *"Хĕвел" ушкăн – Кĕр сăринче.*

Шунер хĕрринче

Çав вăхăтрах асăннă яла Патăрьел тăрăхĕнчи Алманчăран куçса килнĕ виçĕ пĕр тăван – Айтар, Турай тата Суйкан – пуçарнă тесе çирĕплетеççĕ тавра пĕлӳçĕсем. Суйканĕ сĕм вăрмана вĕсенчен маларах килсе тĕсенĕ имĕш. Илемлĕ уçланка асăрханă. Юхан шыв хĕрринче çӳллĕ, сарлака хыр çитеннĕ. Ватă хыра тата шыва Киремет вырăнĕ тесе палăртнă. «Эпĕ вилсен кунта çурта çутăр, чӳк тăвăр: «Тав тăватпăр сана, Суйкан, тесе калăр», – çапла пиллесе хăварнă вăл Суйкăнсене. Ял çыннисем унăн халалне пурнăçланă. Çулсем иртнĕçемĕн хыр хăрнă, апла пулин те халăх çак вырăна манман, тунката патĕнче пулсан та – чӳк йăли-йĕркине туса ирттернĕ. Аваллăхран паянхи куна таврăнар-ха. Паян Суйкăнсем Киремет вырăнне çӳремеççĕ ĕнтĕ, чӳк те манăçнă. Ял варринче – тахçан вăл айккинче пулнă – тĕне кĕмен чăвашсен масарĕ. Сăмах май, вăл Чăваш Республикинчи истори палăкĕ шутланать. Сăвăплă çав вырăна эпĕ те çитсе куртăм. Вăл икĕ çырма варрине тăрса юлнă халĕ. Пĕринче Шунер /тĕне кĕмен чăваш ячĕ, ялта Шунер йăхĕсем пурăнаççĕ/ шывĕ шăнкăртатать. «Теприн вырăнĕнче авал вилесене масар çине илсе пымалли çул пулнă. Каярах шыв-шур çĕре илсе кайнăран çырма пулса юлнă. Шыв-шур вăйлă çулсенче çыран ишĕлет те вилнисен шăммисем, пуç купташкисем тухаççĕ. Тимĕр çĕçĕсем, хĕрарăм капăрлăхĕсене тупни те пулнă. 1965 çулта кунта çĕçĕ, пăхăртан тунă çĕрĕ, кĕмĕл уçсем тухни паллă»,– пĕлтерчĕç Суйкăнсем. Халĕ масар вырăнĕнче тĕмескесем çеç юлнă. Нухрат шыракан çамрăксем кунта темиçе те килнĕ-мĕн, чылай вырăна та чавса пăхнă.

«Çĕнĕ арманта» пулă ĕрчетеççĕ

Маларах кайса çакна та калам. «Суя çур пурнăç», – теççĕ пулин те паян Суйкăнсем «шăнман пăр çине лартса ямаççĕ». Апла пулин те килен-каяна тӳрех пĕтĕм вăрттăнлăха уçмаççĕ. Асăрханулăх тени вĕсен авалтанах упранса юлнă пулас. Хăйсен пирки «шăтăкри ял» тесен кӳренеççĕ! «Эпир тахçанах çутта тухнă, çĕнĕлле пурăнатпăр», – тесе хирĕлеççĕ. «Ялта 360 çурт, 350-шĕнче пин ытла çын пурăнать, – паллаштарать Суйкăн ял тăрăхĕн пуçлăхĕ Иван Котмаков.– Выраннти «Пламя» хуçалăх 2005 çулта салăннă хыççăн фермерсен йышĕ ӳснĕччĕ. 15 те çитнĕччĕ. Пĕлтĕртен вара ялта виçĕ фермер кăна юлчĕ. Ялти вăй питти арçынсем вăрманпа ĕçлеççĕ: пура, строительство материалĕ хатĕрлеççĕ. Хамăр тăрăхрисен саккасне кăна мар, Чул хулапа Мускавăнне те пурнăçлаççĕ. Новгород, Рязань облаçĕсене те ĕçлеме çӳреççĕ. Унта хамăр ялсем маларах кайса вырнаçнă та ентешĕсене манмаççĕ. Хĕрарăмсем те питĕ правур. Кашни килти хуçалăхрах иккĕшер, виçшер ĕне. Пирĕн енче асăннă выльăх шучĕ чакман. Паянхи куна Суйкăнра майракаллă шултра выльăх – 475 пуç. Ялта виçĕ кĕтӳ. Юлашки вăхăтра выльăхсене черетпе кĕтеççĕ. Маларах кĕтӳçсем тытатчĕç. Вăкăр самăртса сутаççĕ. Вĕсене пухма тутарсем килеççĕ. Ялта сурăхпа качака та йышлă. Сысна çăвăрлаттарса çурисене сутаççĕ. Чăх-чĕп, хур-кăвакалăн шучĕ те çук. Сĕте икĕ усламçă пуçтахать. Шел, хамăр çынсем мар. Литршăн 15 тенкĕ кăна параççĕ. Хамăрăннисем яваплăхран шикленеççĕ. Суту-илӳ ĕçне пур чухне те пуçарма çăмăлах мар. Сăнатăп та – аслă çул хĕрринчи ялсенче пурăнакансемех урăхларах. Вĕсем пахчинчи юлашки чечекне те тухса сутаççĕ. Пирĕн вара ытларах чухне – ахалех параççĕ».

● *Иван Котмаков.*

Суйкăнсем харпăр хăй çĕрĕсенче çĕр улми сутлăх та туса илеççĕ. Выльăх нумай тытнăран вĕсен тислĕк çителĕклĕ, пахча çимĕç ăнса пулать. Кăçал, сăмахран, «иккĕмĕш çăкăра» – 1125, ытти пахча çимĕçе 450 тонна пухса кĕртнĕ. «Кашни килте урапаллă 2-3 трактор, утă хатĕрлемелли, пухса кӳртмелли агрегатсем, вăрман ĕçĕнче усă курмалли хатĕрсем пур. Кашни хушма хуçалăхрах – электричествăпа ĕçлекен арман. Кил хуçи хĕрарăмĕсем вăрмана çырла-кăмпана, милĕк касма, сиплĕ курăк пухма çӳреççĕ. Вăрман пуянлăхне Улатăр пасарĕнче сутаççĕ. Телефонпа шăнкăравласа саккас паракансен ыйтăвĕсене те пурнăçлаççĕ», – каласăва хутшăнать ялти вулавăш «хуçи» Светлана Кольцова. Светлана Петровна пĕлтернĕ тăрăх – Суйкăнсем хурт-хăмăрçăсем, сунарçăсем, пулăçăсем. Хăшĕ-пĕри 70 вĕлле таранах тытать иккен. Хĕрарăмсем те утарçăсем. 8 теçетке çула хыçа хăварнисем те «ылттăн хурта» пăхса йăпанаççĕ. Авал Хура Пасна шывĕнче /вăл Суйкăнран инçех мар юхать/ шыв арманĕ йышлă пулнă. Юлашки шыв арманĕ ларнă вырăна вĕсем Çĕнĕ арман теççĕ. Унта ял халăхĕ пĕве пĕвеленĕ. Пулă ĕрчетеççĕ. Владимир Мигурин маттур ар пуçарăвĕпе ял хушшинче те пĕве чавнă. Унта ял çыннисем вăлтапа пулă тытаççĕ.

Сывлăш кăна мар, шыв та таса пултăр

Иван Котмакова паян халăх шучĕ чакманни те хĕпĕртеттерет. «Кăçал 13 пепке çут тĕнчене килнĕ. Çулталăк вĕçленнĕ тĕле вĕсен йышĕ тата хушăнасса кĕтетпĕр. Кăçал 1-мĕш класа 11 ача кайрĕ. Пĕлӳ çуртĕнче – 154 вĕренекен. Суйкăн шкулĕ пĕлӳ шайĕне те, хăтлăхĕне те районта чи лайăхсисен йышĕнче. Çамрăксем те яла юлаççĕ. Çемье çавăрса пурăнма, ачапчана ӳстерме условисем вак. Культура çурчĕ, вулавăш, ФАП, 5 лавкка, банкомат пур, кредит кооперативĕ те хамăр патăмăртах. Халăх Улатăра каймасăрах çăмăллăх кредичĕсем илме пултарать. Шупашкар та Кивĕ Эйпеç урлă тӳрĕ çула хута янă хыççăн пирĕншĕн сывăхланчĕ. Тĕп хуларан Суйкăна куллен пĕчĕк автобус çӳрет. Унăн çул каялла вара вăл канмалли кунсенче кăна килетчĕ. Нумаях пулмасть ял варринче часавай туса партрăмăр. Иккĕмĕшĕ – шкул çывăхĕнче. Унта шыва кĕмелли вырăн та /купель/ пур. Çăл куç патĕнче илемлĕ пусă хăтларăмăр. Кăçал Мускав проекчĕпе чиркӳ капитрăмăр. Ăна Раççейри асап тӳснĕ çветтуйсен ячĕпе çыхăнтартăмăр. Пирĕн тăрăха Первомайски поселокĕнче хăй вăхăтĕнче колони пулнă. Унта нумай пачăшкăна персе пăрахнă. Вĕсенчен пĕрне çветтуйсен шутне те кĕртнĕ. Çитес çул Суйкăнра чиркӳ комплексне хута яма ĕмĕтленетпĕр. Унта вырсарни шкулĕ уçасшăн. Чăваш культурин музейне тăвассăн. Хальлĕхе пирĕн экспонатсем шкулти тавра пĕлӳ музейĕнче упранаççĕ. Культура ĕçченĕсене ялти ватăсеннен авалхи япаласене пухма явăçтарасшăн. Кинемейсен пир тĕртмелли станоксем те, ытти ĕç хатĕрĕ те упранса юлнă. Манăн тепĕр тĕп тĕллев – масара каякан урама асфальт сартарасси»,– хавхаланса каласрĕ Иван Петрович.

Аякри ял çыннисен чи çивĕч ыйтăвĕ – район центрне, Шупашкара çитсе килесси. Улатăра – 45, тĕп хулана 200 ытла çухрăм. Енчĕке самаях сӳхетме тивет. «Иртнĕ ĕмĕрĕн 80-90-мĕш çулĕсенче ял çыннисем эрех вăйлă ĕçетчĕç. Хĕрарăмсем те унăн серепине лекнĕччĕ. Пашалăх ял çыннине килти хушма хуçалăха аталантарма çăмăллăх кредичĕ пама пуçласан нумай çемьере арçынсем ĕçме пăрахрĕç. Кредит илни дисциплинăна çирĕплетрĕ. Халăх яваплăха туйма пуçларĕ. Эпир ĕçкĕпе иртĕхекенсене тĕрĕс çул çине тăма пулăшатпăр. Каргинсене, сăмахран, ашшĕ-амăш ирĕкĕнчен хăтармах патне çитнĕччĕ. Халĕ пăхатăп та – вĕсем çурт çĕклеççĕ. Иккĕшĕ те ĕçлеççĕ, çăмăл машинăпа çӳреççĕ. «Хурçă ут» та пур. Чун хĕпĕртет. Халăх аван пурăнать халĕ. Çуртсене шыв кĕртеççĕ. Кĕпе çумалли машинăсемпе усă кураççĕ. Пӳртрех – туалет, ваннăй. Пĕр сăмахпа, хулари пекех.

Пирĕн тăрăхра ĕçмелли шыв начар. Специалистсем палăртнă тăрăх – унта акшар /известь/ нумай. Çавăнпа халăх чирлет. Чылайăшĕн пӳрере, ват хăмпинче чул «пухăнать». Тĕлĕнмелле те, анчах ку амакпа ытларах хĕрарăмсем аптăраççĕ», – терĕ Иван Петрович.

Çапла вара, çын сывлăхĕшĕн атмосфера таса пулни кăна мар, шыв пахалăхĕ те питĕ пĕлтерĕшлĕ. Шыв начар тесе урăх çĕре каяймăн. Вĕтăва кирек епле пулсан та вырăнтах татса пама тивет.

Типĕтнĕ хĕрлĕ кăшманран – сăра

Суйкăнри ватăсем паянхи кунченех чăваш кĕписемпе çӳреççĕ. Чăвашла хитре, таса калаçаççĕ. Вĕсем пупленине итленĕçемĕн итлес килет.

Чӳк уйăхĕн 4-мĕшĕнче Суйкăнсем ялти культура çуртĕнче чăвашсен ĕлĕкхи уявне – Кĕр сăри ирттернĕ. Малтанах культура «вучахĕн» директорĕ Елена Чернова пухăннисене мăн асатте-асанне ку праçника епле ирттерни пирки каласа панă. Ăна кĕрхи ĕçсене вĕçленĕ хыççăн йĕркеленĕ. Сĕтел çине çĕнĕ тырăран авăртнă çăнăхран пĕçернĕ çавра çăкăрпа чăкăт тата пичкепе сăра лартнă. Кашнине сăра ас тивме сĕннĕ. Праçник вăхăтĕнче чӳк тунă, вилнисене пуç тайнă, çĕнĕ тыр-пула сăваплама ыйтнă. Ырă та пуян тухăçлăн тав туса кĕлĕ вуланă. Çак йăлана йĕркелесе ирттеричен пĕр çын та çĕнĕ тыр-пула тытма хăяйман.

Уяв кĕреки валли Суйкăнсем те çăкăр, кукăль, хуплу пĕçернĕ. Ĕлĕкхи йăлапа çĕнĕ салатран, çĕнĕ хăмларан сăра вĕретнĕ. «Эпир кăçал пухнă вăрман çимĕçне те, йӳçĕтнĕ пан улмине те сĕтел çине лартатпăр. Сăрана вара кашни хăйĕн рецепчĕпе тăвать. Пыл сăри те, кăрчама та пур. Чылайăшĕ ăна хĕрлĕ кăшманран вĕретет. Асăннă пахча çимĕçе тураса кăмакара лайăх типĕтеççĕ. Кайран ăна сăра вĕретнĕ сĕре ярасçĕ. Унăн тĕсĕ вара питĕ хăйне евĕр пулать»,– пĕлтерет Елена Михайловна.

Халĕ Суйкăнсем чăваш культурин кунне хатĕрленеççĕ. Улатăр районĕнчи виçĕ чăваш ялĕ – Кивĕ Эйпеç, Çĕнĕ Эйпеç тата Суйкăн – темиçе çул ĕнтĕ пĕрле ирттереççĕ ăна. Унта чăваш йăли-йĕркине, культурине упрас енĕпе ăна маттуррине палăртаççĕ. Уява пурте чăваш кĕпи тăхăнса пырать. Концерт лартаççĕ, алă ăстисен куравне хатĕрлеççĕ, чăваш апат-çимĕçне пĕçереççĕ. Çак уява ачасемпе çамрăксене те явăстараççĕ. Ырă çак йăла-йĕркене вĕренсе юлччăнне теççĕ. «Хĕвел» фольклор ушкăнне çӳрекенсем сцена çине асламăшĕкукамăшĕ арчинчи ĕлĕкхи чăваш кĕпипе тухаççĕ. Суйкăна тĕне кĕмен чăвашсем пуçарнă. Вĕсен хăшĕпĕр йăли-йĕрки паянхи кунччнеех упранса юлнă. Асăннă ялта пурăнакансем Çимĕке анлăн палăртаççĕ. Кĕçнери кун ирхине Çимĕк мунчи кĕреççĕ. Çав кунах масар çине каяççĕ. Питраврa така пусаççĕ, хура çырла кукăлĕ янтăлаççĕ. Вилнисене така пуçĕне сăйлама масар çине васкаççĕ. Мăн кунра та 2-3 кун савăнаççĕ.

Суйкăнсем чăваш çыравçисен хайлавĕсене те вулама кăмăллаççĕ. Светлана Кольцова пĕлтернĕ тăрăх – кунта 750 вулакан. «Телевизорпа ыррине питех кăтартмаççĕ», – тесе ватăсем те вулавăша кăштăртатса çитеççĕмĕн. Ялта «Хыпар» Издательство çурчĕн тĕрлĕ хаçат-журналне çырăнса илеççĕ. Шел, вĕсен йышĕнче «Хыпар» сахалрах. «Эпир унти статьясемпе Интернетра пулăшатпăр. Вулавăшра та пур вăл»,– çапла сыв пуллашрĕç манпа Суйкăнсем.

■ **Роза ВЛАСОВА**

Уяв

Шăмăршăсем пĕрле пуçтарăнсан...

Шупашкарти трактор тăвакансен культура керменĕнче Шăмăршăсен ентешĕхĕн уявĕ иртнĕ. Фойере Шăмăршăсене Пуянкассинчи «Ахаяс» фольклор ансамблĕ юрласа, ташласа кĕтсе илнĕ. Кунтах асăннă районтан тухнă паллă çынсен сăн ӳкерчĕкĕсен галерейине тата алă ăстисен куравне йĕркеленĕ.

ЧР Патшалăх Канашĕн Аппарачĕн ертӳçи, Шăмăршăсен ентешлĕхĕн председателĕ Анатолий Ухтияров доклад тунă, халĕччен пурнăçланă ĕç-хĕлпе паллаштарнă. Спортпа массăллă мероприятисене хастар хутшăнакан, халăхра сывă пурнăç йĕркине саракансене тав çырăвĕсемпе чысланă.

Радик Егоров ентешĕсене Шăмăршăсен спортри çитĕнĕвĕсем пирки каласа панă. КПСС Шăмăршă парти райкомĕн 1-мĕш секретарĕнче, ЧАССР Аслă Канашĕн Президиумĕн секретарĕнче ĕçленĕ Иван Пугачев пухăннисене район аталанăвĕ, культурăпа вĕренӳ сферинче çĕнĕ объектсем хута кайни пирки каласа панă. Зоя Романова-Филиппова куçаруçа та /сăмах май, вăл «Хура çăкăр» романа вырăсла куçарнă/ сăмах илнĕ. Хальхинче вăл Илпек Микулайĕн «Тимĕр» романне куçарса хатĕрленĕ. Ăна сыравçăн юбилейĕ тĕлне пичетлесе кăларасшăн.

Малашне Шăмăршăсен «Хĕрлĕ хырлăх» общество организацине Светлана Яковлева юрăçă ертсе пырĕ. Уява эстрада концерчĕ пуянлатнă. Светлана Яковлевăпа унăн ывăлĕпе хĕрĕ те сцена çине юрлама тухнă. Юлашкинчен пурте «Ахаяс» ансамбльне пĕрле ура хуçса ташланă.

■ **С.РОЗОВА**

Пулăм

Часавай уçни – пысăк савăнăç

Чӳк уйăхĕн 21-мĕшĕнче православи тĕнне ĕненекенсем Михаил архистратиган тата тӳпери ӳт-пӳсĕр ытти пирĕштин пĕрлехĕн кунне палăртаççĕ. Ку уяв Елчĕк районĕнчи Тип Тимеш ялĕн престол уявĕ шутланать. Кăçалхи праçник асăннă ялта пурăнакансемшĕн нумайлăха асра юлĕ: Михаил архистратиг ячĕпе хăпартнă часавая шăпах çав кун савăнăçлă лару-тăрура уçрĕç.

● *Юрий Карпов тата Виктор Смирнов.*

Ку часавая Канаш тата Тăвай епископĕ Стефан сăвапларĕ. Çак ятпа йĕркеленĕ кĕлĕсене IV округăн благочинныйĕ Александр Сенькин протоиерей тата округ клирикĕсем хутшăнчĕç. Стефан епископ ял çыннисене паллă пулăм ячĕпе саламларĕ, сăваплă ĕçе хутшăннисене çирĕп сывлăх суннĕ, пурне те пил пачĕ.

Ку часавая Виктор Смирнов – вăл Тип Тимешре çуралса ӳснĕ, халĕ Шупашкарта пурăнать – пуçарăвĕпе тума пуçланă. Çынсем ялта чиркӳ пулманран православи уявĕсенче кĕлĕсене çӳрейменни, хăйсен тата тăванĕсен сывлăхĕшĕн çурта лартайманни пăшăрхантарнă ăна. «Ватăсене кӳршĕ ялти чиркĕве кайса çӳреме кансĕртерех. Унсăр пуçне çамрăксем турра ĕненччĕр, хамăрăн йăла-йĕркене тата несĕлĕмĕрсене хисеплеме пуçлаччăр, усал йăласемпе ан туслашчăр тесе Тип Тимешре часавай хăпартас шухăш çуралчĕ», – каласа кăтартать Виктор Анатольевич. Вăл хăйĕн ĕмĕчĕ пирки Шупашкарта пурăнакан ентешĕсене пĕлтернĕ. Ку шухăша СССР спорт мастерĕ, кире пуканĕ йăтакансен республикăри федерацине ертсе пыракан Юрий Карпов, Юрий Лукиянов ырласа йышăннă, йĕркелӳ комитечĕ туса хунă. Часавайăн проектне тытарнă, кадастр ыйтăвĕсене татса панă. Пуçаруçăсем каланă тăрăх – ял çыннисем малтан ку шухăша иккĕленерех йышăннă. Çак ĕç мĕн тери сăваплă та пархатарлă пулнине вĕсене ял старости Алексей Иванов ăнлантарнă, савна май выраннти халăх та хăйĕн тӳпине хывас тесе укçа пуçтарма тытăннă. Ниме мелĕпе никĕсне янă, стенисене кирпĕчрен купалана. Çынсем стройка ĕçĕсене те, çак выраннă тирпей-илем кĕртмешкĕн те хутшăннă. «Часавай купола вырнаçтарсан ĕçсем кал-кал каймa тытăнчĕç. Турă хăй те пулăшса пыма пуçларĕ», – теççĕ В.Смирновпа Ю.Карпов.

Чăваш Енĕн тĕп хулинче пурăнаççĕ пулин те чун-чĕрипе тăван ялтах вĕсем. Акă Юрий Карпов пысăках мар Тип Тимешре хытă сийлĕ çул пултăр тесе нумай тăрăшнă. Вăл çине тăнипех Тăван çĕр-шывăн Аслă вăрçине хутшăннисене асăнса лартнă палăка юсаса çĕнетнĕ. Ĕмĕчĕсем татах та пысăкха Юрий Михайловичăн: часавай тавра ӳрешленĕ карта тытасшăн вăл, йывăçсем лартасшăн. «Тăван ялăма сыхласа хăварса малалла аталантарас килет. Халăх ватăлса ан кайтăр, çамрăксем тăван тăрăхрах юлччăр тесе тăрăшатпăр. Чăн та, юлашки вăхăтра ялти 2-3 çурта хулара пурăнакансем туянчĕç. Малашне çак туртăм вăйлансах пытăрччĕ», – чунне уçать кире пуканĕ йăтакансен федерацийĕн ертӳçи.

Вырăнти халăх часавай уçнăшăн питĕ кăмăллă. «Малашне пире Михаил архистратиг сыхласа тăтăрччĕ, яланах пулăшса пытăрччĕ, яла усал-тĕселе ан кĕрттĕрччĕ. Эпир халĕ унăн хӳттинче», – савăнăçне пытармарĕç Тип Тимешсем.

■ **Ирина КЛЕМЕНТЬЕВА.**

Автор сăн ӳкерчĕкĕсем

25 тунти кун

1 КАНАЛ
5.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 0.00, 3.00 Новости
5.05 «Доброе утро»
9.15 «Контрольная закупка»
9.45 «Жить здорово!» 12+
10.55 «Модный приговор»
12.15 «Время обедать!»
13.00 «Доброго здоровьица!» 12+
13.45 «Истина где-то рядом» 16+
14.00 Другие новости
14.25 «Понять. Простить» 16+
15.15 «Они и мы» 16+
16.10 «В наше время» 12+
17.00 «Наедине со всеми» 16+
18.45 «Давай поженимся!» 16+
19.50 «Пусть говорят» 16+
21.00 «Время»
21.30 Т/с «УБИТЬ СТАЛИНА» 16+
23.30 «Вечерний Ургант» 16+
0.10 «Познер» 16+
1.10, 3.05 Х/ф «ИСТОРИЯ РЫЦАРЯ» 12+
3.45 «Вышел ежик из тумана» 12+

РОССИЯ 1
5.00 Утро России
9.00 «1000 мелочей»
9.40 «О самом главном»
10.25 «Кулагин и партнеры» 12+
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.50, 14.50 Вести. Дежурная часть
12.00 Т/с «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ» 12+
13.00 «Особый случай» 12+
15.00 Т/с «ТАЙНЫ ИНСТИТУТА БЛАГОРОДНЫХ ДЕВИЦ»
16.00 Т/с «СЕМЕЙНЫЕ ОБСТОЯТЕЛЬСТВА» 12+
17.30 Т/с «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ - 10» 12+
18.30 «Прямой эфир» 12+
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Т/с «ШЕРЛОК ХОЛМС» 12+
22.50 Х/ф «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ШЕРЛОКА ХОЛМСА И ДОКТОРА ВАТСОНА. СОБАКА БАСКЕРВИЛЕЙ»
1.45 2.05 Х/ф «ЗАТЕРЯННЫЕ В КОСМОСЕ» 16+
4.35 Комната смеха

ЧТВ
6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-Чăваш ен
7.07-7.10, 7.35-7.41 Утро Чувашии
8.07-8.10, 8.35-8.41 Утро Чувашии
11.30-11.50 Вести-Чăваш ен
14.30-14.50 Вести-Чувашия
17.10-17.30 Вести-Чăваш ен
19.40-20.00 Вести-Чувашия
На канале «Россия 2»
6.30-7.00 Страна спортивная. Чувашия

Россия К
7.00 «Евроньюс»
10.00, 15.40, 19.30, 23.30 Новости культуры
10.15 «Наблюдатель»
11.15 Х/ф «СЛУЧАЙНАЯ ВСТРЕЧА»
12.25 «Линия жизни»
13.20, 21.35 Д/ф «Мне 90 лет, еще легка походка...»
14.15 Т/с «ОЧАРОВАНИЕ ЗЛА»
15.05 Д/ф «Гюстав Курбе»
15.10 Д/ф «Безумие Патума»
15.50 Х/ф «ПОВЕСТЬ О ЧЕЛОВЕЧЕСКОМ СЕРДЦЕ»
18.05 Анне-Софи Муттер и Ламберт Оркис. Соната №1 для скрипки и фортепиано Иоганнеса Брамса
18.40 Academia
19.45 Главная роль
20.00 «Сати. Нескучная классика...»
20.45 Д/ф «Египет. Тайны, скрытые под землей»
22.30 Д/ф «Лао-цзы»
22.40 «Тем временем»
23.55 Х/ф «ГИБЕЛЬ СЕНСАЦИИ»
1.30 Д/ф «Васко да Гама»
1.40 Концерт из произведений Андрея Эшпая
1.45 «Мировые сокровища культуры»

НТВ
6.00 «НТВ утром»
8.35, 10.20 Т/с «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА» 16+
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня
10.55 «До суда» 16+
11.55 Суд присяжных 16+
13.25 «Суд присяжных. Окончательный вердикт» 16+
14.35 «ДЕЛО ВРАЧЕЙ» 16+
15.30, 18.30 Обзор. Чрезвычайное происшествие
16.25 «Прокурорская проверка» 16+
17.40 «Говорим и показываем» 16+
19.30 Т/с «ШЕФ-2» 16+
21.25, 23.35 Т/с «ПЯТНИЦКИЙ. ГЛАВА ТРЕТЬЯ» 16+
23.15 «Сегодня. Итоги»
0.30 Т/с «СТРЕЛЯЮЩИЕ ГОРЫ» 16+
1.35 «Лучший город Земли» 12+
1.45 2.30 Дикий мир 0+
3.05 Т/с «ВОСКРЕСЕНЬЕ В ЖЕНСКОЙ БАНЕ» 16+
5.00 Т/с «ЧАС ВОЛКОВА» 16+

ТВЦ
6.00 «Настроение»
8.30 Х/ф «У ТИХОЙ ПРИСТАНИ» 12+
9.55, 21.45 Петровка, 38 16+
10.10, 11.50 Х/ф «СУВЕНИР ДЛЯ ПРОКУРОРА» 12+
11.30, 14.30, 17.30, 22.00 События
12.25 «Постскриптум» 16+
13.25 «В центре событий» 16+
14.50, 19.30 Город новостей
15.10 Городское собрание 12+
16.00 Х/ф «СЕМНАДЦАТЬ МГНОВЕНИЙ ВЕСНЫ» 12+
17.50 «Найти хозяина» 12+
18.25 «Право голоса» 16+
19.45 Т/с «СЧАСТЛИВЧИК ПАШКА» 16+
22.20 Х/ф «МИСТЕР МОНК. ДЕФЕКТИВНЫЙ ДЕТЕКТИВ» 12+
23.10 Без обмана. «Кто делает еду?» 16+
0.00 События. 25-й час
0.35 «Футбольный центр»
1.05 «Мозговой штурм. Будущее без антибиотиков?» 12+
1.35 Х/ф «ЧИСТО АНГЛИЙСКОЕ УБИЙСТВО» 12+
3.30 Х/ф «ОТЕЦ БРАУН» 16+
5.25 «Осторожно, мошенники!» 16+

РЕН
5.00, 16.00, 17.00 Не ври мне! 16+
6.00 М/с «Бэтмен» 6+
6.30, 13.00 Званый ужин 16+
7.30 «Смотреть всем!» 16+
8.00, 12.00, 23.50 «Экстренный вызов» 16+
8.30, 12.30, 19.00, 23.30 «24» 16+
9.00 Д/ф «Оружие Третьей мировой» 16+
14.00, 15.00 «Семейные драмы» 16+
18.00 «ВЕРНОЕ СРЕДСТВО» 16+
19.30 Т/с «БЕЗ СРОКА ДАВНОСТИ» 16+
20.30 «Военная тайна» 16+
0.10, 3.10 Т/с «ПОСЛЕДНЯЯ МИНУТА» 16+

Чăваш Наци телекуравĕ
07.00 «Ваше утро» /0+/
07.05 «Время вкуса» /6+/
18.30 «Республика» информаци кăларăмĕ
18.45 «Илемпи урокĕсем» /0+/
19.00 «Туслăх йывăçĕ» /12+/
19.30 «Республика» информационная программа /12+/
19.45 «По существу» /12+/
20.00 «Правовое поле» /12+/
20.30 «Акилбупсер» /6+/
23.00 «Республика» информаци кăларăмĕ
23.15 «Республика» информаци программи
23.45 «Правовое поле» /12+/

Чăваш Наци радиовĕ
6.05-6.30, 7.00-8.00 Ирхи кăмăл. (12+) 6.30-7.00, 8.00-8.30 Голос Республики. (12+) 9.00-9.30, 17.05-17.30,18.05-18.30, 20.05-20.30, 21.05-21.30, 23.05-23.30 Юрă вăчăри. (12+) 8.30-9.00 Ялтан яла (12+) 9.30-10.00 Социальный вопрос (12+) 10.30-11.00 Шурăм пуç. (12+) 11.05-12.00 Пĕччен мар. (12+) 12.00-14.00. Чĕререн тухакан сăмахсем. (12+) 14.05-15.00 Путешествие в историю чуваш. (12+) 15.30-16.00 Çĕр сум. (12+) 16.30-17.00. Социальный вопрос. (12+) 17.30-18.00 Чĕрере çуралнă сăвăсем. (12+). 18.30-19.00 Тема дня. (12+) 19.30-20.00 Тĕплĕ калаçу.(12+) 20.30-21.00 Радиобиблиотека. (12+) 21.30-22.00 Ӳнер тӳпинчи вĕçев. (12+) 22.05-23.00 Янра, юрă! (хит-парад) (12+) 23.30-24.00 Присягая Родине. (12+)
Çĕнĕ юрă 6.05-6.10, 7.00-7.05, 8.00-8-8.05, 9.00-9.05, 10.00-10.05, 11.05-11.10, 14.05-14.10, 15.05-15.10, 16.05-16.10, 17.05-17.10, 18.05-18.10, 19.05-19.10, 20.05-20.10, 21.05-21.10, 22.05-22.10
Тунти кун – Эрне кун
6.00, 7.00, 12.00, 13.00, 15.00, 18.00, 20.00 22.00 - Хыпарсем. (12+) 8.00, 9.00, 11.00, 14.00, 16.00, 17.00, 19.00, 21.00, 23.00 - Новости. (12+)

Чăваш радиовĕ
6.10 Анонс передач
6.15 События
6.27 Паттăрлăх
6.40 Столичный курьер
6.54 Юрă çаврăмĕ
6.58-7.00 Погода
* * *
7.10 Домашняя библиотека
7.33 Паянхи кун
7.37 Çула тухсан
7.51 Мы - вместе
7.58-8.00 Погода
* * *
12.10-13.00 День за днем. Радиожурнал
* * *
18.10 Çĕнĕ хыпарсем
18.24 Чĕрĕ шыв
18.39 Каçхи юмах
18.49-19.00 Вести-Чувашия

26 ытлари кун

1 КАНАЛ
5.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 0.00, 3.00 Новости
5.05 «Доброе утро»
9.15 «Контрольная закупка»
9.45 «Жить здорово!» 12+
10.55 «Модный приговор»
12.15 «Время обедать!»
13.00 «Доброго здоровьица!» 12+
13.45 «Истина где-то рядом» 16+
14.00 Другие новости
14.25 «Понять. Простить» 16+
15.15 «Они и мы» 16+
16.10 «В наше время» 12+
17.00 «Наедине со всеми» 16+
18.45 «Давай поженимся!» 16+
19.50 «Пусть говорят» 16+
21.00 «Время»
21.30 Т/с «УБИТЬ СТАЛИНА» 16+
23.30 «Вечерний Ургант» 16+
0.10 Х/ф «В ОДНОМ ШАГЕ ОТ ТРЕТЬЕЙ МИРОВОЙ» 12+
1.10 Х/ф «ПОМЕЧЕННЫЙ СМЕРТЬЮ» 16+
3.05 Х/ф «ДЖЕССИ СТОУН: РЕЗКОЕ ИЗМЕНЕНИЕ» 16+

РОССИЯ 1
5.00 Утро России
9.00 «1000 мелочей»
9.40 «О самом главном»
10.25 «Кулагин и партнеры» 12+
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.50, 14.50 Вести. Дежурная часть
12.00 Т/с «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ» 12+
13.00 «Особый случай» 12+
15.00 Т/с «ТАЙНЫ ИНСТИТУТА БЛАГОРОДНЫХ ДЕВИЦ»
16.00 Т/с «СЕМЕЙНЫЕ ОБСТОЯТЕЛЬСТВА» 12+
17.30 Т/с «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ - 11» 12+
18.30 «Прямой эфир» 12+
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Т/с «ШЕРЛОК ХОЛМС» 12+
22.55 Специальный корреспондент 16+
23.55 Х/ф «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ШЕРЛОКА ХОЛМСА И ДОКТОРА ВАТСОНА. СОКРОВИЩА АГРЫ»
1.25 «Тайны Первой Мировой войны: Голгофа Российской империи» 12+
2.30 Т/ф «БОЛЬШАЯ ИГРА»
4.00 Комната смеха

ЧТВ
6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-Чăваш ен
7.07-7.10, 7.35-7.41 Утро Чувашии
8.07-8.10, 8.35-8.41 Утро Чувашии
9.00 Утренний гость /на чувашском языке/
9.25-9.40 Пора по домам
11.30-11.50 Вести-Чăваш ен
14.30-14.50 Вести-Чувашия
17.10-17.30 Вести-Чăваш ен
19.40-20.00 Вести-Чувашия

Россия К
6.30 «Евроньюс»
10.00, 15.40, 19.30, 23.30 Новости культуры
10.15 «Наблюдатель»
11.15, 1.55 Т/с «ПЕРРИ МЭЙСОН»
12.10, 18.40 Academia
12.55 «Пятое измерение» Авторская программа Ирины Антоновой
13.25 Д/ф «Марина Цветаева. Роман ее души»
14.05 Т/с «ОЧАРОВАНИЕ ЗЛА»
14.50 Д/ф «Лао-цзы»
15.00 «Сати. Нескучная классика...»
15.50, 20.45 Д/ф «Египет. Тайны, скрытые под землей»
16.35 Д/ф «Игорь Сикорский. Чертежи судьбы»
17.15 «Мировые сокровища культуры»
17.30 «Мировая элита фортепианного искусства» Даниэль Баренбойм
19.45 Главная роль
20.00 Власть факта. «Будни Политбюро»
21.30 Д/ф «Атомная бомба для русского царя. Владимир Вернадский»
22.15 Д/с «Запечатленное время». «Четвероногие астронавты»
22.45 «Игра в бисер»
23.55 Х/ф «ХАРЧЕВНЯ В ШПЕССАРТЕ»
1.30 И. Штраус. Не только вальсы
2.00 2.45 Д/ф «Гюстав Курбе»

НТВ
6.00 «НТВ утром»
8.35, 10.20 Т/с «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА» 16+
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня
10.55 «До суда» 16+
11.55 Суд присяжных 16+
13.25 «Суд присяжных. Окончательный вердикт» 16+
14.35 «ДЕЛО ВРАЧЕЙ» 16+
15.30, 18.30 Обзор. Чрезвычайное происшествие
16.25 «Прокурорская проверка» 16+
17.40 «Говорим и показываем» 16+
19.30 Т/с «ШЕФ-2» 16+
20.45 Футбол. Лига чемпионов УЕФА. «Зенит» (Россия) - «Атлетико» (Испания)
22.55 Т/с «ШЕФ- 2» 16+
23.35 «Сегодня. Итоги»
23.55 Т/с «ПЯТНИЦКИЙ. ГЛАВА ТРЕТЬЯ» 16+
0.55 Т/с «СТРЕЛЯЮЩИЕ ГОРЫ» 16+
1.55 Квартирный вопрос 0+
3.00 Т/с «ВОСКРЕСЕНЬЕ В ЖЕНСКОЙ БАНЕ» 16+
5.00 Т/с «ЧАС ВОЛКОВА» 16+

ТВЦ
6.00 «Настроение»
8.35 Х/ф «СУРОВЫЕ КИЛОМЕТРЫ» 6+
10.25 Д/ф «Жанна Болотова. Девушка с характером» 12+
11.10, 21.45 Петровка, 38 16+
11.30, 14.30, 17.30, 22.00 События
11.50 Х/ф «НЕМОЙ» 16+
13.40 Без обмана. «Кто делает еду?» 16+
14.50, 19.30 Город новостей
15.10 «Большая вода Амура» 12+
15.30 Х/ф «СЕМНАДЦАТЬ МГНОВЕНИЙ ВЕСНЫ» 12+
16.55 «Доктор И...» 16+
17.50 «Истории спасения» 16+
18.25 «Право голоса» 16+
19.45 Т/с «СЧАСТЛИВЧИК ПАШКА» 16+
22.20 Х/ф «МИСТЕР МОНК. ДЕФЕКТИВНЫЙ ДЕТЕКТИВ» 12+
23.10 Д/ф «Удар властью. Галина Старовойтова» 16+
0.00 События. 25-й час
0.35 Х/ф «КАМЕНСКАЯ» «УБИЙЦА ПОНЕВОЛЕ» 16+
2.40 Х/ф «СУВЕНИР ДЛЯ ПРОКУРОРА» 12+
4.30 Д/с «ЭВОЛЮЦИЯ ЖИЗНИ НА ЗЕМЛЕ» 6+
5.05 «Дом вверх дном» 12+

РЕН
5.00 Т/с «ПОСЛЕДНЯЯ МИНУТА» 16+
6.00 М/с «Бэтмен» 6+
6.30, 13.00 Званый ужин 16+
7.30 «Смотреть всем!» 16+
8.00, 12.00, 23.50 «Экстренный вызов» 16+
8.30, 12.30, 19.00, 23.30 «24» 16+
9.00 Д/ф «Звезды на службе» 16+
14.00, 15.00 «Семейные драмы» 16+
16.00, 17.00 Не ври мне! 16+
18.00 «ВЕРНОЕ СРЕДСТВО» 16+
19.30 Т/с «БЕЗ СРОКА ДАВНОСТИ» 16+
20.30 «Территория заблуждений» 16+
22.30 «Пища богов» 16+
0.10, 2.50 Х/ф «ИДЕАЛЬНЫЙ МИР» 16+

Чăваш Наци телекуравĕ
06.00 "Республика" информаци кăларăмĕ /6+/
06.15 «Илемпи урокĕсем» /0+/
06.30 «Республика» информационная программа
07.00 «Ваше утро» /0+/
18.30 "Республика" информаци кăларăмĕ
18.45 "Тĕплĕ калаçу" /12+/
19.00 "Ылтăн çӳпçерен" /12+/
19.30 "Республика" информационная программа
19.45 «Изменим мир» /12+/
20.00 "Качество" /12+/
20.30 "Пошептушки" /0+/
20.45 "Местное самоуправление" /12+/
23.00 "Республика" информаци кăларăмĕ
23.15 «Тĕплĕ калаçу» /12+/
23.30 «Республика» информационная программа
00.00 «Качество» /12+/

Чăваш Наци радиовĕ
6.30-7.00 Наши великие земляки. (12+). 7.00-8.00 Чуна уçнă самант. (12+) 8.05-9.00 Чĕнтĕрлĕ чаршав. (12+) 6.05-6.30, 9.05-9.30 10.05-10.30, 11.05-11.30,17.05-17.30, 18.05-18.30, 19.05-19.30, 20.05-20.30, 21.05-21.30, 23.30-24.00 Юрă вăчăри. (12+) 9.30-10.00 Социальный вопрос. (12+). 10.30-11.00. Тĕплĕ калаçу. (12+) 11.30-12.00 Ӳнер тӳпинчи вĕçев. (12+) 12.05-14.00 Радиотеатр. (12+) 14.05-15.00 Янра, юрă! (хит-парад). (12+) 15.30-16.00 Ачалăх урхамахĕ. (6+) 16.05-16.30 Эстрадный концерт. (12+) 16.30-17.00, 23.05-23.30 Присягая Родине. (12+) 17.30-18.00 Çĕр сум. (12+) 18.30-19.00 Тăван ăс-хакăл. (12+) 19.30-20.00 Чемпион. (12+) 20.30-21.00 Радиобиблиотека. (12+) 21.05-21.30 Чĕрере çуралнă сăвăсем. (12+) 21.30-23.00 СССР халăх артистчĕ В.К. Кузьмина 90 çулта. (12+)
Çĕнĕ юрă 6.05-6.10, 7.05-7.10, 8.05-8.10, 9.05-9.10,10.05-10.10, 11.05-11.10, 14.05-14.10,15.05-15.10, 16.05-16.10,17.05-17.10,18.05-18.10,19.05-19.10, 20.05-20.10, 21.05-21.10, 22.05-22.10

Чăваш радиовĕ
6.10 Вести-Чувашия
6.24 Анонс передач
6.26 Паттăрлăх
6.40 Столичный курьер
6.54 Пĕр сăвă
6.58-7.00 Погода
* * *
7.10 Вести-Чувашия
7.23 Паянхи кун
7.27 Будьте здоровы
7.37 Тӳсĕм
7.47 Олимпийские горизонты
7.55-8.00 Юрă çаврăмĕ
* * *
12.10-13.00 День за днем. Радиожурнал
* * *
18.10 Çĕнĕ хыпарсем
18.24 Остров молодых
18.39 Каçхи юмах
18.49-19.00 Вести-Чувашия

27 юн кун

1 КАНАЛ
5.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 0.00, 3.00 Новости
5.05 «Доброе утро»
9.15 «Контрольная закупка»
9.45 «Жить здорово!» 12+
10.55 «Модный приговор»
12.15 «Время обедать!»
13.00 «Доброго здоровьица!» 12+
13.45 «Истина где-то рядом» 16+
14.00 Другие новости
14.25 «Понять. Простить» 16+
15.15 «Они и мы» 16+
16.10 «В наше время» 12+
17.00 «Наедине со всеми» 16+
18.45 «Давай поженимся!» 16+
19.50 «Пусть говорят» 16+
21.00 «Время»
21.30 Т/с «УБИТЬ СТАЛИНА» 16+
23.30 «Вечерний Ургант» 16+
0.10 «Политика» 18+
1.10, 3.05 Х/ф «ПЕРО МАРКИЗА ДЕ САДА» 18+
3.45 «Александр Зацепин. «В огнедышащей лаве любви...» 12+

РОССИЯ 1
5.00 Утро России
9.00 «1000 мелочей»
9.40 «О самом главном»
10.25 «Кулагин и партнеры» 12+
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.50, 14.50 Вести. Дежурная часть
12.00 Т/с «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ» 12+
13.00 «Особый случай» 12+
15.00 Т/с «ТАЙНЫ ИНСТИТУТА БЛАГОРОДНЫХ ДЕВИЦ»
16.00 Т/с «СЕМЕЙНЫЕ ОБСТОЯТЕЛЬСТВА» 12+
17.30 Т/с «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ - 11» 12+
18.30 «Прямой эфир» 12+
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Т/с «ШЕРЛОК ХОЛМС» 12+
22.55 «Когда наступит голод» 12+
23.50 Х/ф «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ШЕРЛОКА ХОЛМСА И ДОКТОРА ВАТСОНА. СОКРОВИЩА АГРЫ»
1.20 «Сотворить монстра. Советские франкенштейны» 12+
2.20 Вести. Дежурная часть. СПЕЦРАССЛЕДОВАНИЕ 16+
2.55 Т/ф «БОЛЬШАЯ ИГРА»
4.20 Комната смеха

ЧТВ
6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-Чăваш ен
7.07-7.10, 7.35-7.41 Утро Чувашии
8.07-8.10, 8.35-8.41 Утро Чувашии
11.30-11.50 Вести-Чăваш ен
14.30-14.50 Вести-Чувашия
17.10-17.30 Вести-Чăваш ен
19.40-20.00 Вести-Чувашия

Россия К
6.30 «Евроньюс»
10.00, 15.40, 19.30, 23.30 Новости культуры
10.15 «Наблюдатель»
11.15, 1.55 Т/с «ПЕРРИ МЭЙСОН»
12.10, 18.40 Academia
12.55 Красуйся, град Петров!
13.25 «Больше, чем любовь»
14.05 Т/с «ОЧАРОВАНИЕ ЗЛА»
14.50 Д/ф «Бенедикт Спиноза»
15.00 Власть факта. «Будни Политбюро»
15.50 Д/ф «Египет. Тайны, скрытые под землей»
16.35 Д/ф «Александр Тихомиров. И внутрь души направлю взгляд»
17.15, 22.00 «Мировые сокровища культуры»
17.30 «Мировая элита фортепианного искусства» Альфред Брендель
18.15 «Русская верфь»
19.45 Главная роль
20.00 «Абсолютный слух»
20.45 Д/ф «Рим. Тайны, скрытые под землей»
21.30 Гении и злодеи. Вильгельм Канарис
22.15 Д/с «Запечатленное время». «Одиссея «Челюскина»
22.45 Д/ф «Смыслы Бориса Гребенщикова»
23.55 Х/ф «ПРИВИДЕНИЯ В ЗАМКЕ ШПЕССАРТ»
1.30 «Пир на весь мир»
2.00 2.45 Д/ф «Франц Фердинанд»

НТВ
6.00 «НТВ утром»
8.35, 10.20 Т/с «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА» 16+
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня
10.55 «До суда» 16+
11.55 Суд присяжных 16+
13.25 «Суд присяжных. Окончательный вердикт» 16+
14.35 «ДЕЛО ВРАЧЕЙ» 16+
15.30, 18.30 Обзор. Чрезвычайное происшествие
16.25 «Прокурорская проверка» 16+
17.40 «Говорим и показываем» 16+
19.30 Т/с «ШЕФ-2» 16+
20.45 Футбол. Лига чемпионов УЕФА. ЦСКА (Россия) - «Бавария» (Германия)
22.55 Т/с «ШЕФ- 2» 16+
23.35 «Сегодня. Итоги»
23.55 Т/с «ПЯТНИЦКИЙ. ГЛАВА ТРЕТЬЯ» 16+
0.55 Т/с «СТРЕЛЯЮЩИЕ ГОРЫ» 16+
1.55 «Лига чемпионов УЕФА. Обзор»
2.25 Главная дорога 16+
3.00 Т/с «ВОСКРЕСЕНЬЕ В ЖЕНСКОЙ БАНЕ» 16+
5.00 Т/с «ЧАС ВОЛКОВА» 16+

ТВЦ
6.00 «Настроение»
8.30 Х/ф «ДЕВУШКА С ГИТАРОЙ» 6+
10.20 Д/ф «Сны и явь Михаила Жарова» 12+
11.10, 21.45 Петровка, 38 16+
11.30, 14.30, 17.30, 22.00 События
11.50 Х/ф «НЕМОЙ» 16+
13.40 Д/ф «Удар властью. Галина Старовойтова» 16+
14.50, 19.30 Город новостей
15.10 «Наша Москва» 12+
15.30 Х/ф «СЕМНАДЦАТЬ МГНОВЕНИЙ ВЕСНЫ» 12+
16.55 «Доктор И...» 16+
17.50 Линия защиты 16+
18.25 «Право голоса» 16+
19.55 Х/ф «ОПЕРАЦИЯ «ГОРГОНА» 12+
22.20 Х/ф «МИСТЕР МОНК. ДЕФЕКТИВНЫЙ ДЕТЕКТИВ» 12+
23.10 «Хроники московского быта. Звезду на нары» 12+
0.00 События. 25-й час
0.25 «Русский вопрос» 12+
1.15 Х/ф «СУРОВЫЕ КИЛОМЕТРЫ» 6+
3.05 Д/ф «Три смерти в ЦК» 12+
4.10 Д/с «ЭВОЛЮЦИЯ ЖИЗНИ НА ЗЕМЛЕ» 6+
4.55 «Дом вверх дном» 12+

РЕН
5.00 Х/ф «ИДЕАЛЬНЫЙ МИР» 16+
5.30 «Дальние родственники» 16+
6.00 М/с «Бэтмен» 6+
6.30, 13.00 Званый ужин 16+
7.30, 11.00 «Смотреть всем!» 16+
8.00, 12.00, 23.50 «Экстренный вызов» 16+
8.30, 12.30, 19.00, 23.30 «24» 16+
9.00 Д/ф «Битва за нефть» 16+
14.00, 15.00 «Семейные драмы» 16+
16.00, 17.00 Не ври мне! 16+
18.00 «ВЕРНОЕ СРЕДСТВО» 16+
19.30 Т/с «БЕЗ СРОКА ДАВНОСТИ» 16+
20.30 «Нам и не снилось»: «Реликвия из аббатства» 16+
0.10, 2.50 Х/ф «СЕКРЕТЫ ЛОС-АНДЖЕЛЕСА» 16+

Чăваш Наци телекуравĕ
06.00 "Республика" информаци кăларăмĕ
06.15 "Тĕплĕ калаçу" /12+/
06.30 "Республика" информационная программа
7.00 "Ваше утро" /0+/
18.30 "Республика" информаци кăларăмĕ
18.45 "Илемпи урокĕсем" /0+/
19.00 «Яш чух, çамрăк чух» /12+/
19.30 "Республика" информационная программа
19.45 "По существу" /12+/
20.00 "Правительственная связь" /12+/
20.30 "Пошептушки" /0+/
23.00 "Республика" информаци кăларăмĕ
23.15 "Республика" информационная программа
23.45 "Правительственная связь" /12+/

Чăваш Наци радиовĕ
6.10-6.30 Ирхи кăмăл. (12+) 6.30-7.00 Наши великие земляки. (12+) 7.00-8.00 Этногенез. (12+) 6.05-6.30, 8.05-8.30,10.05-10.30, 11.05-11.30, 15.05-15.30, 16.05-16.30, 18.05-18.30, 19.05-19.30, 20.05-20.30, 21.05-21.30, 23.30-24.00 Юрă вăчăри. (12+) 8.30-9.00, 19.30-20.00 Тĕплĕ калаçу. (12+). 9.05-10.00 Женская среда. (12+) 10.30-11.00 Ачалăх урхамахĕ.(6+) 11.30-12.00 Тăван ăс-хакăл. (12+) 12.05-14.00 Радиотеатр. (12+) 14.30-15.00 Экономика Чувашии. (12+) 15.30-16.00 Чемпион. (12+) 16.30-17.00, 23.05-23.30 Присягая Родине. (12+) 17.05-18.00 Пĕччен мар.(12+) 18.30-19.00 Ялтан яла. (12+) 20.30-21.00 Радиобиблиотека. (12+) 21.30-22.00 Перекресток. (12+) 22.05-23.00 Путешествие в историю чуваш. (12+).
Çĕнĕ юрă 6.05-6.10, 7.05-7.10, 8.058-8105, 9.05-9.10,10.05-10.10, 11.05-11.10, 14.05-14.10,15.05-15.10, 16.05-16.10, 17.05-17.10,18.05-18.10,19.05-19.10, 20.05-20.10, 21.05-21.10, 22.05-22.10

Чăваш радиовĕ
6.10 Вести-Чувашия
6.24 Анонс передач
6.26 Хамăр ял
6.34 Имею право
6.40 Столичный курьер
6.54 Юрă çаврăмĕ
6.58-7.00 Погода
* * *
7.10 Вести-Чувашия
7.23 Паянхи кун
7.26 Эра: экономика, расчет, анализ
7.37 Права потребителя
7.43-8.00 Ирхи концерт
* * *
12.10 Вести-Чувашия
12.24 Радиопа каларăç. Тӳрĕ эфир
12.52-13.00 Столичные новости
* * *
18.10 Çĕнĕ хыпарсем
18.24 Юрă çаврăмĕ
18.29 Будни ЖКХ
18.39 Каçхи юмах
18.49 -19.00 Вести-Чувашия

28 кĕçнерни кун

1 КАНАЛ
5.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 0.00, 3.00 Новости
5.05 «Доброе утро»
9.15 «Контрольная закупка»
9.45 «Жить здорово!» 12+
10.55 «Модный приговор»
12.15 «Время обедать!»
13.00 «Доброго здоровьица!» 12+
13.45 «Истина где-то рядом» 16+
14.00 Другие новости
14.25 «Понять. Простить» 16+
15.15 «Они и мы» 16+
16.10 «В наше время» 12+
17.00 «Наедине со всеми» 16+
18.45 «Давай поженимся!» 16+
19.50 «Пусть говорят» 16+
21.00 «Время»
21.30 Т/с «УБИТЬ СТАЛИНА» 16+
23.30 «Вечерний Ургант» 16+
0.10 «На ночь глядя» 16+
1.05 Х/ф «ТРУДНОСТИ ПЕРЕВОДА» 16+
3.05 Х/ф «ДЕНЬ БЛАГОДАРЕНИЯ» 12+

РОССИЯ 1
5.00 Утро России
9.00 «1000 мелочей»
9.40 «О самом главном»
10.25 «Кулагин и партнеры» 12+
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.50, 14.50, 4.45 Вести. Дежурная часть
12.00 Т/с «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ» 12+
13.00 «Особый случай» 12+
15.00 Т/с «ТАЙНЫ ИНСТИТУТА БЛАГОРОДНЫХ ДЕВИЦ»
16.00 Т/с «СЕМЕЙНЫЕ ОБСТОЯТЕЛЬСТВА» 12+
17.30 Т/с «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ - 11» 12+
18.30 «Прямой эфир» 12+
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Т/с «ШЕРЛОК ХОЛМС» 12+
22.50 «Поединок» 12+
0.30 «Найти и обезвредить. Кроты» 12+
1.30 Т/ф «БОЛЬШАЯ ИГРА»
2.50 Т/с «ЗАКОН И ПОРЯДОК-18» 16+
3.45 Комната смеха

ЧТВ
6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-Чăваш ен
7.07-7.10, 7.35-7.41 Утро Чувашии
8.07-8.10, 8.35-8.41 Утро Чувашии
9.00 Активная молодежь
9.15-9.40 Дамский угодник. Видеофильм
11.30-11.50 Вести-Чăваш ен
14.30-14.50 Вести-Чувашия
17.10-17.30 Вести-Чăваш ен
19.40-20.00 Вести-Чувашия

Россия К
6.30 «Евроньюс»
10.00, 15.40, 19.30, 23.30 Новости культуры
10.15 «Наблюдатель»
11.15, 1.55 Т/с «ПЕРРИ МЭЙСОН»
12.10, 18.40 Academia
12.55 Россия, любовь моя! «Удмуртские праздники»
13.25 Д/ф «Марина Цветаева. Последний дневник»
14.05 Т/с «ОЧАРОВАНИЕ ЗЛА»
14.50 Д/ф «Франц Фердинанд»
15.00 «Абсолютный слух»
15.50, 20.45 Д/ф «Рим. Тайны, скрытые под землей»
16.35 Д/ф «Николай Пирогов. Возвращение»
17.15 «Мировые сокровища культуры»
17.30 «Мировая элита фортепианного искусства» Владимир Ашкенази
18.15 «Русская верфь»
19.45 Главная роль
20.00 Черные дыры. Белые пятна
21.30 Д/ф «Петров-Водкин. Мне легко в этой необъятности»
22.15 Д/с «Запечатленное время». «Ленинградский потоп»
22.40 «Культурная революция»
23.55 Х/ф «ПРЕКРАСНЫЕ ВРЕМЕНА В ШПЕССАРТЕ»
1.35 Играет Государственный ансамбль скрипачей «Виртуозы Якутии»
2.00 2.45 Д/ф «Бенедикт Спиноза»

НТВ
6.00 «НТВ утром»
8.30 Спасатели 16+
9.00 «Медицинские тайны» 16+
9.35, 10.20 Т/с «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА» 16+
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня
10.55 «До суда» 16+
11.55 Суд присяжных 16+
13.25 «Суд присяжных. Окончательный вердикт» 16+
14.35 «ДЕЛО ВРАЧЕЙ» 16+
15.30, 18.30 Обзор. Чрезвычайное происшествие
16.25 «Прокурорская проверка» 16+
17.40 «Говорим и показываем» 16+
19.30 Т/с «ШЕФ-2» 16+
20.45 Футбол. Лига Европы УЕФА. «Кубань» (Россия) - «Санкт-Галлен» (Швейцария)
22.55 Т/с «ШЕФ- 2» 16+
23.35 «Сегодня. Итоги»
23.55 Т/с «ПЯТНИЦКИЙ. ГЛАВА ТРЕТЬЯ» 16+
0.55 Т/с «СТРЕЛЯЮЩИЕ ГОРЫ» 16+
1.55 «Дачный ответ» 0+
2.55 «Лига Европы УЕФА. Обзор» 16+
3.30 «Чудо техники» 12+
4.00 Т/с «ВОСКРЕСЕНЬЕ В ЖЕНСКОЙ БАНЕ» 16+
5.00 Т/с «ЧАС ВОЛКОВА» 16+

ТВЦ
6.00 «Настроение»
8.30 Х/ф «КРУГ» 12+
10.20 Д/ф «Владимир Этуш. Меня спасла любовь» 12+
11.10, 21.40 Петровка, 38 16+
11.30, 14.30, 17.30, 22.00 События
11.50 Х/ф «БИЛЕТ НА ДВОИХ» 16+
13.40 «Хроники московского быта. Звезду на нары» 12+
14.50, 19.30 Город новостей
15.10 «Наша Москва» 12+
15.30 Х/ф «СЕМНАДЦАТЬ МГНОВЕНИЙ ВЕСНЫ» 12+
16.55 «Доктор И...» 16+
17.50 «Осторожно, мошенники!» 16+
18.25 «Право голоса» 16+
19.50 Х/ф «ОПЕРАЦИЯ «ГОРГОНА» 12+
22.20 Х/ф «МИСТЕР МОНК. ДЕФЕКТИВНЫЙ ДЕТЕКТИВ» 12+
23.10 Д/ф «Лунатики. Тайная жизнь» 12+
0.00 События. 25-й час
0.35 Х/ф «ИДЕНТИФИКАЦИЯ» 16+
2.20 Х/ф «РОГАТЫЙ БАСТИОН» 12+
4.00 Д/с «Эволюция жизни на Земле» 6+
4.55 «Дом вверх дном» 12+

РЕН
5.00 Х/ф «СЕКРЕТЫ ЛОС-АНДЖЕЛЕСА» 16+
5.30 «Дальние родственники» 16+
6.00 М/с «Бэтмен» 6+
6.30, 13.00 Званый ужин 16+
7.30 «Смотреть всем!» 16+
8.00, 12.00, 23.50 «Экстренный вызов» 16+
8.30, 12.30, 19.00, 23.30 «24» 16+
9.00 «Нам и не снилось»: «Реликвия из аббатства» 16+
14.00, 15.00 «Семейные драмы» 16+
16.00, 17.00 Не ври мне! 16+
18.00 «ВЕРНОЕ СРЕДСТВО» 16+
19.30 Т/с «БЕЗ СРОКА ДАВНОСТИ» 16+
20.30 «Великие тайны. Храмы богов» 16+
21.30 «Эликсир молодости» 16+
22.30 «Какие люди!» 16+
0.10, 3.20 Х/ф «НЕ ГОВОРИ НИ СЛОВА» 16+
2.20 «Чистая работа» 12+

Чăваш Наци телекуравĕ
06.00 "Республика" информаци кăларăмĕ
06.15 "Илемпи урокĕсем" /6+/
06.30 "Республика" информационная программа
7.00 "Ваше утро" /0+/
18.30 "Республика" информаци кăларăмĕ
18.45 "Тĕплĕ калаçу" /12+/
19.00 "Аван-и" /6+/
19.30 "Республика" информационная программа
19.45 "Каждый имеет право" /12+/
20.00 "Время здоровья" /12+/
20.30 "Пошептушки"/0+/
20.45 "Сто лиц столицы" /6+/
23.00 "Республика" информаци кăларăмĕ
23.15 "Тĕплĕ калаçу" /12+/
23.30 "Республика" информационная программа
00.00 "Сто лиц столицы" /6+/

Чăваш Наци радиовĕ
6.30-7.00 Поэзине кĕвĕ композицийĕ. (12+) 7.00-8.00 Этногенез. (12+) 8.30-9.00, 22.30-23.00 Радиовулав. (12+). 6.05-6.30, 8.05-8.30, 9.05-9.30, 14.05-14.30,17.05-17.30,18.05-18.30, 19.05-19.30, 20.05-20.30, 22.05-22.30,23.30-24.00 Юрă вăчăри. (12+). 9.30-10.00 Тема дня. (12+) 10.30-11.00, 18.30-19.00 Тăван ăс-хакăл. (12+) 11.05-12.00 Чĕнтĕрлĕ чаршав.(12+) 12.05-14.00 Чĕререн тухакан сăмахсем. (12+) 14.05-14.30 Азы православия. (12+) 15.05-16.00 Путешествие в историю чуваш. (12+) 16.30-17.00, 23.05-23.30 Экстренный час. (16+) 17.30-18.00 Ачалăх урхамахĕ. (6+) 19.30-20.00 Женская среда. (12+) 20.30-21.00 Радиобиблиотека. (12+) 21.05-22.00 Çичĕ юрă. (12+)
Çĕнĕ юрă 6.05-6.10, 7.05-7.10, 8.05-8.10, 9.05-9.10,10.05-10.10, 11.05-11.10, 14.05-14.10,15.05-15.10, 16.05-16.10, 17.05-17.10, 18.05-18.10,19.05-19.10, 20.05-20.10, 21.05-21.10, 22.05-22.10

Чăваш радиовĕ
6.10 Вести-Чувашия
6.24 Анонс передач
6.26 Юхма енĕм – Патăрьел
6.31 Спорт площадки
6.40 Столичный курьер
6.54 Юрă çаврăмĕ
6.58-7.00 Погода
* * *
7.10 Вести-Чувашия
7.22 Паянхи кун
7.27 Юрă çаврăмĕ
7.30 Открытая студия
7.56-8.00 Юрă çаврăмĕ
* * *
12.10-13.00 День за днем. Радиожурнал
* * *
18.10 Çĕнĕ хыпарсем
18.24 Шăнкăрав
18.49-19.00 Вести-Чувашия

29 эрне кун

1 КАНАЛ
5.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00 Новости
5.05 «Доброе утро»
9.15 «Контрольная закупка»
9.45 «Жить здорово!» 12+
10.55 «Модный приговор»
12.15 «Время обедать!»
13.00 «Доброго здоровьица!» 12+
13.45 «Истина где-то рядом» 16+
14.00 Другие новости
14.25 «Понять. Простить» 16+
15.15 «Они и мы» 16+
16.10 «В наше время» 12+
17.00 «Жди меня»
18.45 «Человек и закон» 16+
19.50 «Поле чудес» 16+
21.00 «Время»
21.30 «Голос» 12+
23.30 «Вечерний Ургант» 16+
0.00 К юбилею Бориса Гребенщикова. «Огонь Вавилона» Концерт
1.40 «Хью Лори: Вниз по реке»
2.30 Х/ф «РОКСАНА» 16+
4.30 «Кривые зеркала» 16+

РОССИЯ 1
5.00 Утро России
8.55 Мусульмане
9.05 «1000 мелочей»
9.45 «О самом главном»
10.25 «Кулагин и партнеры» 12+
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.50, 14.50 Вести. Дежурная часть
12.00 Т/с «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ» 12+
13.00 «Особый случай» 12+
14.15 Дневник Сочи 2014
15.00 Т/с «ТАЙНЫ ИНСТИТУТА БЛАГОРОДНЫХ ДЕВИЦ»
16.00 Т/с «СЕМЕЙНЫЕ ОБСТОЯТЕЛЬСТВА» 12+
17.30 Т/с «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ - 11» 12+
18.30 «Прямой эфир» 12+
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Т/с «СВАТЫ-4» 12+
0.05 «Живой звук»
1.30 Х/ф «ЧЕЛОВЕК, КОТОРЫЙ ЗНАЛ ВСЕ» 12+
3.40 Горячая десятка 12+

ЧТВ
6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-Чăваш ен
7.07-7.10, 7.35-7.41 Утро Чувашии
8.07-8.10, 8.35-8.41 Утро Чувашии
9.05 Для вас, любимые. Концерт по заявкам
9.20-9.45 Доступная среда
11.30-11.50 Вести-ПФО
14.30-14.50 Вести-Чувашия
17.10-17.30 Вести-Чăваш ен
19.40-20.00 Вести-Чувашия

Россия К
6.30 «Евроньюс»
10.00, 15.40, 19.30, 23.30 Новости культуры
10.20 Х/ф «БАБЫ»
12.00 Д/ф «Лесной дух»
12.10 Academia
12.55 «Письма из провинции»
13.25 «Игра в бисер»
14.05 Т/с «ОЧАРОВАНИЕ ЗЛА»
15.50 Д/ф «Рим. Тайны, скрытые под землей»
16.45 Билет в Большой
17.30 «Мировая элита фортепианного искусства»
18.20 Д/ф «Алексей Арбузов. Сказки и быль»
19.00 Смехоностальгия
19.45, 1.55 «Искатели» «Тайна узников Кексгольмской крепости»
20.30 Х/ф «ЗОВИТЕ ПОВИТУХУ. ГЛАВА 2»
22.35 «Линия жизни»
23.50 Х/ф «МАРЕ. НАША ИСТОРИЯ ЛЮБВИ»
1.45 М/ф «В мире басен»
2.00 «Мировые сокровища культуры»

НТВ
6.00 «НТВ утром»
8.35, 10.20 Т/с «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА» 16+
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня
10.55 «До суда» 16+
11.55 Суд присяжных 16+
13.25 «Суд присяжных. Окончательный вердикт» 16+
14.35 «ДЕЛО ВРАЧЕЙ» 16+
15.30, 18.30 Обзор. Чрезвычайное происшествие
16.25 «Прокурорская проверка» 16+
17.40 «Говорим и показываем» 16+
19.30 Т/с «ПЯТНИЦКИЙ. ГЛАВА ТРЕТЬЯ» 16+
23.20 Х/ф «КОНЕЦ СВЕТА» 16+
1.05 Х/ф «СЕДЬМАЯ ЖЕРТВА» 16+
3.00 Спасатели 16+
3.35 Х/ф «ДЕЛО ТЕМНОЕ» 16+
4.35 Т/с «ЧАС ВОЛКОВА» 16+

ТВЦ
6.00 «Настроение»
8.30 Х/ф «САША-САШЕНЬКА» 12+
9.55 Х/ф «БЕЗ ВЕСТИ ПРОПАВШИЙ» 6+
11.30, 14.30, 17.30, 22.00 События
11.50 Х/ф «БИЛЕТ НА ДВОИХ» 16+
13.40 Д/ф «Лунатики. Тайная жизнь» 12+
14.50, 19.30 Город новостей
15.10 «Наша Москва» 12+
15.30 Х/ф «СЕМНАДЦАТЬ МГНОВЕНИЙ ВЕСНЫ» 12+
16.50 «Доктор И...» 16+
17.50 «Неуловимые мстители» 12+
18.25 «Право голоса» 16+
19.45 Х/ф «ПУАРО АГАТЫ КРИСТИ» 12+
21.45, 0.50, 5.10 Петровка, 38 16+
22.25 Х/ф «НЕ МОГУ СКАЗАТЬ «ПРОЩАЙ» 6+
0.15 «Спешите видеть!» 12+
1.05 Х/ф «ОПЕРАЦИЯ «ГОРГОНА» 12+
4.35 Д/с «ЭВОЛЮЦИЯ ЖИЗНИ НА ЗЕМЛЕ» 6+

РЕН
5.00 Х/ф «НЕ ГОВОРИ НИ СЛОВА» 16+
5.30 «Дальние родственники» 16+
6.00 М/с «Бэтмен» 6+
6.30, 13.00 Званый ужин 16+
7.30, 22.30 «Смотреть всем!» 16+
8.00, 12.00 «Экстренный вызов» 16+
8.30, 12.30, 19.00 «24» 16+
9.00 «Великие тайны. Храмы богов» 16+
10.00 «Эликсир молодости» 16+
11.00 «Представьте себе» 16+
14.00, 15.00 «Семейные драмы» 16+
16.00, 17.00 Не ври мне! 16+
18.00 «ВЕРНОЕ СРЕДСТВО» 16+
19.30 «Тайны мира» с Анной Чапман: «Мумия. Возвращение из мертвых» 16+
20.30 «Странное дело»: «Танцы небожителей» 16+
21.30 «Секретные территории»: «Кочевники во Вселенной» 16+
0.00 Т/с «ЧЕРКИЗОНА. ОДНОРАЗОВЫЕ ЛЮДИ» 16+

Чăваш Наци телекуравĕ
06.00 "Республика" информаци кăларăмĕ
06.15 "Тĕплĕ калаçу" /12+/
06.30 "Республика" информационная программа
7.00 "Ваше утро" /0+/
18.30 "Республика" информаци кăларăмĕ
18.45 "Илемпи урокĕсем" /0+/
19.00 "Эх, юррăм, янăра" /12+/
19.30 "Республика" информационная программа
19.45 "По существу" /12+/
20.00 "След в истории" /12+/
20.30 "Пошептушки" /0+/
20.45 «Законодатели» /12+/
23.00 "Республика" информаци кăларăмĕ
23.30 "Республика" информационная программа
00.00 "След в истории /6+/

Чăваш Наци радиовĕ
6.10-6.30, 7.00-8.00 Ирхи кăмăл. (12+) 6.30-7.00, 17.30-18.30 Голос Республики. (12+) 8.30-9.00 Чемпион. (12+) 8.05-8.30,14.05-10.30,14.05-14.30, 16.05-16.30, 18.00-18.30, 19.05-19.30, 20.05-20.30 Юрă вăчăри. (12+) 9.05-10.00 Не формат. (12+) 10.30-11.00 Ачалăх урхамахĕ. (6+) 11.30-12.00 Пултарулăх çулĕпе. (12+) 12.05-14.00 Чĕререн тухакан сăмахсем. (12+) 14.30-15.00 Перекресток. (12+) 15.05-16.00 Пачăшкă сăмахĕ. (12+) 16.30-17.00 Социальный вопрос. (12+) 18.30-19.00 Ялтан яла. (12+). 19.30-20.00 Присягая Родине. (12+) 20.05-24.00 Каçхи микс. (12+).
Çĕнĕ юрă 6.05-6.10, 7.05-7.10, 8.05-8.10, 9.05-9.10,10.05-10.10, 11.05-11.10, 14.05-14.10,15.05-15.10,16.05-16.10,17.05-17.10,18.05-18.10,19.05-19.10, 20.05-20.10, 21.05-21.10, 22.05-22.10

Чăваш радиовĕ
6.10 Вести-Чувашия
6.24 Анонс передач
6.26 Чăваш тĕнчи
6.35 Юрă çаврăмĕ
6.40 Столичный курьер
6.54 Юрă çаврăмĕ
6.58-7.00 Погода
* * *
7.10 Вести-Чувашия
7.23 Паянхи кун
7.28 Из сводок МВД
7.38 Ăстаçă
7.48-8.00 Ирхи концерт
* * *
12.10-13.00 День за днем. Радиожурнал
* * *
18.10 Çĕнĕ хыпарсем
18.25 Ăраскал
18.49-19.00 Вести-Чувашия

30 шăмат кун

1 КАНАЛ
5.35, 6.10 Х/ф «АМЕРИКАНСКАЯ ДОЧЬ»
6.00, 10.00, 12.00, 18.00 Новости
7.35 «Играй, гармонь любимая!»
8.20 М/ф «Джейк и пираты Нетландии»
8.50 «Смешарики. Новые приключения»
9.00 «Умницы и умники» 12+
9.45 «Слово пастыря»
10.15 «Смак» 12+
10.55 «Валерий Меладзе. Никто не виноват» 12+
12.15 «Идеальный ремонт»
13.10 «Ледниковый период»
16.10 «Куб» 12+
17.20 «Голос. За кадром» 12+
18.15 «Угадай мелодию» 12+
18.45 «Кто хочет стать миллионером?»
19.45 «Минута славы. Дорога на Олимп!» 12+
21.00 «Время»
21.20 «Сегодня вечером» 16+
23.00 «Успеть до полуночи» 16+
23.35 «Что? Где? Когда?»
0.45 Х/ф «ПАДЕНИЕ «ЧЕРНОГО ЯСТРЕБА» 16+
3.20 Х/ф «МЕСТЬ» 16+

РОССИЯ 1
4.55 Х/ф «НЕЖДАННО-НЕГАДАННО»
6.35 «Сельское утро»
7.05 Диалоги о животных
8.00, 11.00, 14.00 Вести
8.20 «Военная программа»
8.50 «Планета собак»
9.25 Субботник
10.05 «Моя планета» представляет. «Кабардино-Балкария. Высоко в горах» «Макао. Азиатский Лас-Вегас»
11.20 Вести. Дежурная часть
11.55 «Честный детектив» 16+
12.25, 14.30 Х/ф «КРОВЬ НЕ ВОДА» 12+
16.30 Субботний вечер
17.35 «Танцы со звездами» Сезон - 2013. Финал
20.00 Вести в субботу
20.45 Х/ф «ПРИЧАЛ ЛЮБВИ И НАДЕЖДЫ» 12+
0.45 Х/ф «ОТЧИМ» 12+
3.00 Х/ф «АНГЕЛОЧЕК-МСТИТЕЛЬНИЦА» 16+

ЧТВ
8.10-8.20 Вести-Чăваш ен
10.05 Для вас, любимые. Концерт по заявкам
10.50-11.00 Солнечный зайчик /на чувашском языке/
14.20-14.30 Вести-Чувашия

Россия К
6.30 «Евроньюс»
10.00 Библейский сюжет
10.35 Х/ф «ПЕРВЫЙ ТРОЛЛЕЙБУС»
12.00 Большая семья. Михаил Светин. Ведущие Юрий Стоянов и Анастасия Голуб
12.55 Пряничный домик. «Серьги и колты»
13.25 Х/ф «УДИВИТЕЛЬНЫЕ ПРИКЛЮЧЕНИЯ ДЕНИСА КОРАБЛЕВА»
15.35 Красуйся, град Петров! Царское Село. Александровский дворец
16.00 Д/ф «Книга Тундры. Повесть о Вуквукае - маленьком камне»
18.30 «Романтика романса» Варе Паниной посвящается
19.25 Х/ф «ПРОЩАЙТЕ, ГОЛУБИ!»
21.00 Андреа Бочелли. Концерт в Центральном парке Нью-Йорка
21.55 «Белая студия» Никита Михалков
22.40 Х/ф «ЗА ПРИГОРШНЮ ДОЛЛАРОВ»
0.25 «РОКовая ночь» с Александром Ф. Скляром. «The Doors» Концерт в Голливуде
1.30 М/ф «Сказка о глупом муже» «Старая пластинка»
1.55 «Легенды мирового кино» Янина Жеймо
2.00 2.25 «Обыкновенный концерт с Эдуардом Эфировым»
2.50 Д/ф «Талейран»

НТВ
5.35, 3.05 Т/с «ДОРОЖНЫЙ ПАТРУЛЬ» 16+
7.25 Смотр 0+
8.00, 10.00, 13.00 Сегодня
8.15 «Золотой ключ» 0+
8.45 Их нравы 0+
9.25 «Готовим с Алексеем Зиминым» 0+
10.20 Главная дорога 16+
10.55 Кулинарный поединок 0+
12.00 Квартирный вопрос 0+
13.25 «Я худею» 16+
14.30 «ДНК» 16+
15.30 Своя игра 0+
16.20 «Следствие вели...» 16+
17.20 «Очная ставка» 16+
18.20 Обзор. Чрезвычайное происшествие
19.00 «Центральное телевидение» с Вадимом Такменевым
19.50 «Новые русские сенсации» 16+
20.45 Ты не поверишь! 16+
21.45 «Остров» 16+
23.15 «Луч Света» 16+
23.50 «Егор 360» 16+
0.25 Х/ф «БЕГЛЕЦЫ» 16+
2.20 Авиаторы 12+
2.55 Дикий мир 0+
5.00 Т/с «ЧАС ВОЛКОВА» 16+

ТВЦ
5.30 Марш-бросок 12+
6.05 АБВГДейка
6.35 Х/ф «ДЕВУШКА С ГИТАРОЙ» 6+
8.30 Православная энциклопедия 6+
9.00 Х/ф «СКАЗКА О ЦАРЕ САЛТАНЕ»
10.25 «Добро пожаловать домой!» 6+
11.20 Петровка, 38 16+
11.30, 14.30, 23.55 События
11.45 Х/ф «ВИЙ» 12+
13.15, 14.45 Х/ф «ДОМ СОЛНЦА» 12+
15.30 Х/ф «ТРИ МУШКЕТЕРА. ПОДВЕСКИ КОРОЛЕВЫ» 6+
17.15 Х/ф «ЗАКОН ОБРАТНОГО ВОЛШЕБСТВА» 12+
21.00 «Постскриптум»
22.00 «ЧИСТО АНГЛИЙСКОЕ УБИЙСТВО» Новый сезон 12+
0.15 «Временно доступен» Михаил Леонтьев12+
1.20 Х/ф «НОЧНЫЕ ПОСЕТИТЕЛИ» 12+
3.00 Д/ф «Секретная миссия. Рука Москвы» 12+
3.55 «Москва слезам не верит» 12+
4.15 «Дом вверх дном» 12+

РЕН
5.00 Т/с «ЧЕРКИЗОНА. ОДНОРАЗОВЫЕ ЛЮДИ» 16+
9.40 «Чистая работа» 12+
10.30 «Территория заблуждений» 16+
12.30 «24» 16+
13.00 «Военная тайна» 16+
16.00 «Секретные территории»: «Кочевники во Вселенной» 16+
17.00 «Тайны мира» с Анной Чапман: «Мумия. Возвращение из мертвых» 16+
18.00 «Представьте себе» 16+
19.00 «Неделя» 16+
20.15, 2.20 Х/ф «СВОЛОЧИ» 16+
22.15, 4.15 Т/с «ПОСЛЕДНИЙ БРОНЕПОЕЗД» 16+

Чăваш Наци телекуравĕ
06.00 "Республика" информаци кăларăмĕ
06.15 "Илемпи урокĕсем" /0+/
06.30 "Республика" информационная программа
09.00 "Акилбупсер" /6+/
09.30 "На олимпе" /6+/
10.00 "Кил ăшши" /6+/
10.30 "Ылтăн çӳпçерен" /6+/
11.00 "Наш концертный зал" /12+/
11.30 "Время вкуса" /6+/
15.00 " Правительственная связь" /12+/
15.30 "Туслăх йывăçĕ" /12+/
16.00 «Раз, два – горе не буда». Чăвашла куçарнă фильм / 12+/
17.45 "Местное самоуправление" /12+/
18.00 "Знакомые лица" /12+/
18.30 "Духовная жизнь" /12+/
19.00 "Сто лиц столицы" /6+/
19.30 "Ротация". Телевизионный музыкальный проект /12+/
20.00 "Çапла пултăр!" /12+/

Чăваш Наци радиовĕ
6.00-7.00 Чĕнтĕрлĕ чаршав. (12+) 7.00-7.30, 8.00-8.30, 10.00-10.30, 16.00-16.30, 18.00-18.30, 19.30-20.30 Юрă вăчăри. 7.30-8.00 Пултарулăх çулĕпе. (12+) 8.30-9.00, 10.30-11.00, 19.30-20.00 Голос Республики. (12+) 9.00-9.30 15.30-16.00 Тăван хуламăр, Шупашкар. (12+) 9.30-10.00 Присягая Родине. (12+) 11.30-12.00 Ачалăх урхамахĕ. (6+) 12.05-14.00 Чĕререн тухакан сăмахсем. (12+) 14.00-15.00 Радиотеатр. 1 пайĕ. (12+) 16.30-17.00 Чĕрĕлĕх çути (12+) 17.00-17.30 Тăван юрă-кĕвĕ. 17.30-18.00 Шурăм пуç. (12+) 18.30-19.00 Ялтан яла. (12+). 19.00-19.30 Кĕрекене пуçтарăнсан. (12+) 20.00-24.00 Каçхи микс. (12+).
Çĕнĕ юрă 6.05-6.10, 7.00-7.05, 8.00-8-8.05, 9.00-9.05,10.00-10.05, 11.00-11.05, 14.00-14.05,15.00-15.05,16.00-16.05,17.00-17.05,18.00-18.05,19.00-19.05

Чăваш радиовĕ
7.10 Вести-Чувашия
7.23 Анонс передач
7.25 Паянхи кун
7.31 Столичный курьер
7.42 С нами Бог
7.57-8.00 Юрă çаврăмĕ
* * *
12.10 Домашняя библиотека
12.33 Килте пĕсерер-ха
12.39-13.00 Эсир юратнă юрă-кĕвĕ
* * *
18.10-19.00 Юрă пултăр парне. Тӳрĕ эфир

1 вырсарни кун

1 КАНАЛ
6.00, 10.00, 12.00 Новости
6.10 Х/ф «ЧЕРНЫЕ БЕРЕТЫ» 12+
7.40 «Армейский магазин» 16+
8.20 М/ф «Аладдин»
8.45 «Смешарики. ПИН-код»
8.55 «Здоровье» 16+
10.15 «Непутевые заметки» 12+
10.35 «Пока все дома»
11.25 «Фазенда»
12.15 К 400-летию царской династии. «Романовы» 12+
13.20 «Свадебный переполох» 12+
14.25 Х/ф «ШКОЛЬНЫЙ ВАЛЬС» 12+
16.15 К 35-летию «АиФ» Праздничный концерт
18.00 «Ледниковый период»
21.00 Воскресное «Время»
22.00 «Повтори!» Пародийное шоу 16+
0.20 Бокс. Бой за титул чемпиона мира. Сергей Ковалев (Россия) - Исмаил Силлах (Украина)
1.20 Х/ф «ДИРЕКТОР» 16+
3.25 «Геннадий Хазанов. Мистический автопортрет» 12+
4.25 «Контрольная закупка»

РОССИЯ 1
5.15 Х/ф «СЕВЕРНОЕ СИЯНИЕ» 12+
7.20 Вся Россия
7.30 Сам себе режиссер
8.20 «Смехопанорама»
8.50 Утренняя почта
9.30 «Сто к одному» Неделя в городе
11.00, 14.00 Вести
11.10 «Городок» Дайджест
11.45, 14.30 Х/ф «ДОМ МАЛЮТКИ» 12+
16.05 «Смеяться разрешается»
18.00 «Битва хоров»
20.00 Вести недели
21.30 Х/ф «ПУТЬ К СЕРДЦУ МУЖЧИНЫ» 12+
23.30 «Воскресный вечер с Владимиром Соловьевым» 12+
1.20 Х/ф «МЕТКА» 16+
3.30 «Планета собак»
4.00 Комната смеха

ЧТВ
10.20-11.00 Вести-Чувашия. События недели
На канале «Россия 2»
9.20-9.45 Страна спортивная. Чувашия

Россия К
6.30 «Евроньюс»
10.00 «Обыкновенный концерт с Эдуардом Эфировым»
10.35 Х/ф «ПРОЩАЙТЕ, ГОЛУБИ!»
12.10 «Легенды мирового кино» Александр Ханжонков
12.35 Россия, любовь моя! Ведущий Пьер Кристиан Броше. «Традиции балкарцев»
13.05 Х/ф «ОСЛИНАЯ ШКУРА»
14.25 «Пешком...» Москва театральная
14.55 «Что делать?»
15.40 «Кто там...»
16.15, 1.55 «Искатели» «Клад Ваньки-Каина»
17.00 Андреа Бочелли. Концерт в Центральном парке Нью-Йорка
18.00 Итоговая программа «Контекст»
18.40 В гостях у Эльдара Рязанова. Творческий вечер Эльдара Шенгелая
19.50 К юбилею киностудии. «Мосфильм» 90 шагов»
20.05 Х/ф «НЕОКОНЧЕННАЯ ПЬЕСА ДЛЯ МЕХАНИЧЕСКОГО ПИАНИНО»
21.50 К 90-летию со дня рождения певицы. Мария Каллас в Театре Елисейских полей и Национальной Парижской опере
22.40 Д/ф «Абсолютная Мария Каллас»
23.40 Дж.Ноймайер. «РУСАЛОЧКА» Балет Сан-Франциско
2.00 «Мировые сокровища культуры»

НТВ
6.00, 3.05 Т/с «ДОРОЖНЫЙ ПАТРУЛЬ» 16+
8.00, 10.00, 13.00 Сегодня
8.15 «Русское лото плюс» 0+
8.45 Их нравы 0+
9.25 Едим дома 0+
10.20 «Первая передача» 16+
10.55 «Чудо техники» 12+
11.25 «Поедем, поедим!» 0+
12.00 «Дачный ответ» 0+
13.20 СОГАЗ - Чемпионат России по футболу 2013/2014. «Терек» - «Зенит»
15.30 Своя игра 0+
16.20 Следствие вели.. 16+
17.20 «Очная ставка» 16+
18.25 Чрезвычайное происшествие. Обзор за неделю
19.00 «Сегодня. Итоговая программа»
19.50 Х/ф «ГОНЧИЕ: ХОРОШИЕ ПАРНИ» 16+
23.35 «Как на духу» Дана Борисова и Николай Агурбаш 16+
0.40 «Школа злословия» Людмила Петрановская 16+
1.25 «Советские биографии» 16+
2.30 Авиаторы 12+
5.00 Т/с «ЧАС ВОЛКОВА» 16+

ТВЦ
5.20 Д/с «Эволюция жизни на Земле» 6+
6.35 Х/ф «ПРИМИТЕ ТЕЛЕГРАММУ В ДОЛГ» 6+
8.00 «Фактор жизни» 6+
8.30 Х/ф «ИНСПЕКТОР УГОЛОВНОГО РОЗЫСКА» 12+
10.20 «Барышня и кулинар» 6+
10.55 «Дефиле по-русски» 16+
11.30, 0.05 События
11.45 Х/ф «НЕ МОГУ СКАЗАТЬ «ПРОЩАЙ» 6+
13.35 «Смех с доставкой на дом» 12+
14.20 Михаил Грушевский в программе «Приглашает Борис Ноткин» 12+
14.50 Московская неделя
15.20 Петровка, 38 16+
15.30 Х/ф «ОТЕЦ БРАУН» 16+
17.25 Х/ф «ДАЛЬШЕ - ЛЮБОВЬ» 16+
21.00 «В центре событий»
22.00 Х/ф «КАМЕНСКАЯ» «СМЕРТЬ РАДИ СМЕРТИ» 16+
0.25 Х/ф «ТРИ МУШКЕТЕРА. ПОДВЕСКИ КОРОЛЕВЫ» 6+
2.20 Х/ф «ПУАРО АГАТЫ КРИСТИ» 12+
4.20 Д/ф «Завербуй меня, если сможешь!» 12+

РЕН
5.00 Т/с «ПОСЛЕДНИЙ БРОНЕПОЕЗД» 16+
8.15 Т/с «ЗНАХАРЬ: ОХОТА БЕЗ ПРАВИЛ» 16+
23.15 «Репортерские истории» 16+
23.45 «Неделя» 16+
1.00 «Смотреть всем!» 16+
2.30 Х/ф «КАМЕННАЯ БАШКА» 16+
4.20 «Дальние родственники» 16+

Чăваш Наци телекуравĕ
09.00 "Наш концертный зал" /12+/
09.30 "Бухты барахты" /6+/
10.00 "Время вкуса" /6+/
10.30 "Ылтăн çӳпçерен" /6+/
11.00 "Ротация". Телевизионный музыкальный проект /12+/
15.00 "Законодатели" /12+/
15.30 "Змеелов" чăвашла куçарнă фильм /12+/
17.30 «Яш чух, çамрăк чух» /12+/
18.00 "Юбилейный концерт, посвященный 50-летию творческой деятельности С.А.Кондратьева" /12+/

Чăваш Наци радиовĕ
6.05-7.00 Пĕччен мар. (12+) 7.00-7.30, 9.00-9.30,18.00-18.30,19.00-19.30, 20.00-20.30 Юрă вăчăри. 7.30-8.00 Чĕрĕлĕх çути. (12+) 8.00-8.30,11.00-11.00, 15.00-15.30, 20.30-21.00 Тăван юрă-кĕвĕ. (12+) 8.30-9.00, 17.30-18.00 Голос Республики. (12+) 9.30-10.00 Обозреватель. (12+) 10.00-11.00 Çичĕ юрă. (12+) 11.30-12.00 Ачалăх урхамахĕ. (6+) 12.05-14.00 Чĕререн тухакан сăмахсем. (12+) 14.00-15.00 Радиотеатр. 2 пайĕ.(12+) 15.30-16.00 Тăван хуламăр, Шупашкар. (12+) 16.00-17.00 Чĕнтĕрлĕ чаршав. (12+) 18.30-19.00 Ялтан яла (12+) 19.00-20.00 Янра, юрă! (хит-парад) (12+) 20.00-21.00 Не формат. (12+) 21.00-24.00 Каçхи микс. (12+).
Çĕнĕ юрă 6.05-6.10, 7.00-7.05, 8.00-8-8.05, 9.00-9.05,10.00-10.05, 11.00-11.05, 14.00-14.05,15.00-15.05,16.00-16.05,17.00-17.05,18.00-18.05,19.00-19.05

Чăваш радиовĕ
7.10 Анонс передач
7.17 Паянхи кун
7.21 Столичный курьер
7.34 Здоровье
7.44 Сан яту-вĕрентекен
7.55-8.00 Юрă çаврăмĕ
* * *
8.00-9.00 Между Волгой и Уралом
* * *
12.10-13.00 Кайри-мала. Хит-парад
* * *
18.10 Ылтăн çӳпçерен
18.48-19.00 Приглашение к диалогу

КУЛЬТУРА

Ĕçтешĕсен шухăшĕсем

Хамăрта курас тенĕ илем

Пирĕншĕн, куравçăсемшĕн, артистăн сцена çинчи сăнарĕ темрен хаклă. Ăна хăйне те рольтен уйăрмастпăр темелле. Вăл е ку спектакльте «усал çын» тăк артиста та «курайми» пулатпăр, лайăххишĕн савăнатпăр, унпа мухтанатпăр.

Вера Кузьминична мĕнлерех çын-ши кулленхи пурнăçра? Мĕн шухăшлаççĕ-ха ун пирки юнашар ĕçлекенсем? Вун-вун сăнара чун панă актриса хăй ăçтан вăй илет?

Николай Терентьев, Чăваш халăх писателĕ, драматург:

– Эпĕ Верăпа пĕр вăхăтра вĕреннĕ. 1947 çулта ГИТИС пĕтерсе Виктор Родионов, Вера Кузьмина, Галина Мадеева, Петр Иванов, Николай Степанов, Зоя Ярдыкова тата ыттисем Чăваш театрне таврăнтăмăр. Унтанпа 66 çул иртрĕ. Сцена çине пĕртенпĕр Вера çеç тухать. Паян акă унăн сумлă юбилейĕ. Аса илмелли, каласа кăтармалли пайтах. Тен, хăшĕ манăça та тухнă пулĕ. Анчах та асра упранса юлни те сахал мар. Эпир Верăпа яланах юлташлă пулнă, туслăх халĕ те çирĕп.

Куç умĕнчех-ха студент пурнăçĕ. Вера ахăлтатса кулма юрататчĕ. Кăмăлне самантрах улăштарма пĕлетчĕ. Çак хаваслă та ларма-тăма пĕлмен хĕр пĕррехинче Петĕр Хусанкайăн «Таня» поэминчи Зоя Космодемьянская çинчен калакан сыпăка сцена каласăвĕ енĕпе тума хушнă ĕç пек хатĕрлесе вуласа пачĕ. Автор хăй те, ĕнерхи фронтовик, пурччĕ. Кузьмина пире, пĕр курсра вĕренекенсене, педагогсене, пурне те тĕлĕнтерчĕ. Темĕн те курса тӳснĕ çар офицерĕ чĕтренсе илчĕ, самантлăха пуçне аяккалла пăрчĕ – куççульне шăлнă пек туйăнчĕ мана.

Актрисăн тĕп енĕсене пĕр-ик сăмахпа çапла хаклама пулатьтĕр: ăслă, вăйлă туйăмлă.

Кузьмина çивĕч характерлă е кулăшла рольсене вылянă чухне хăйне шыври пулă пек туять. Уйрăмлăхĕ çук. Вăл кутăнлашмасть, нихăшне те тиркемест.

Унăн Гарсиа Лоркăн «Юнлă туйри» Амăшĕ халĕ те куç умĕнче. Мăнаçлă та хăйне пăхăнтараканскер, тавăрма ыйтаканскер. Унăн драматизм енчен хăрушă сценисене куç умĕнчи пек курса тăратăп. Амăшĕн монологне итлетĕп. Унра темĕнле пысăк та хăрушă чăнлăх палăрать.

Хальхи наци драматургийĕ вăйлă характерсемпе пуянах мар. Эпĕ хамăн пьесăсене ятарлă артистсем валли çырнă. Шăрçаланă чухнех шухăшпа спектакль лартнă. Хамăн спектакль. Анчах режиссерсем ăна эпĕ лартнă пек курмастчĕç, артистсем те ман пек вылямастчĕç. Вера Кузьмина вара мана ялан тенĕ пек ăнланнă. Хăш-пĕр чухне тĕп сăнарсене эпĕ ĕмĕтленнинчен те çӳлерех çĕкленĕ. Актриса манăн юлашки ĕçсенче – «Çĕпĕр дивизийĕ» драмăра, «Çылăх» тата «Пушар лаши» трагикомедисенче – калăпланă виçĕ сăнар çинчен нумай калама пултаратăп. Хветура, Плаки, Клавье сăнарĕсем – пур енчен те тĕрлĕрен. Анчах виççĕшĕнче те пĕр пеклĕх пур: Çĕр çинчи пурнăçшăн хĕрарăм яваплă пулнине çирĕплетни.

Вера Кузьмина валли монологсем çырма юрататăп. Вĕсем виçĕ пьесăра та пур.

Тайма пуç чаплă актрисăна – пире чунпа тасалса çӳлелле çĕкленме пулăшнăшăн.

Валерий Яковлев, Чăваш патшалăх академи драма театрĕн пултарулăх ертӳçи, СССР халăх артисчĕ:

– Вера Кузьмина пултарулăхĕ пирки çапла калама пулать: унăн никĕсĕ çирĕп, шанчăклă. Вăл çак пахалăхсене тĕпе хурса ĕçленипе йĕркеленсе пынă. Пĕрремĕшĕ – вăл чунĕпе, хавалĕпе сцена искусствинче чăвашлăха парăнса, туйса, хака хурса ĕçлени. Паллах,

● Н.Кириллова, Н.Захаров, А.Зайцева, В.Ситова, В.Кузьмина, Н.Воюцкая. 1998 çул.

ун пек парăннă çынсем татах пур. Вăл хăй чунĕ, ăсĕ витĕр чăваш çынни патне туртăнса, ăна сума суса, тĕп вырăна лартса парăнса ĕçлет. Унсăр пуçне çав тери тăрăшуллă çын вăл. Ун пекки сайра пулать. Сцена искусствин чăнлăхĕ патне çитес тесе ырми-канми çеç мар, кунĕпе те çĕрĕпе шухăшлама, ĕçлеме, репетици тума хатĕр.

Театр искусствинче турă пани те кирлĕ. Кăна вара Вера Кузьминичнăна пĕр шеллемесĕрех панă. Пултаруллă çынсем пур-ха, автор, ют çын сăмахĕсене сцена çинче калаççĕ вĕсем. Кузьмина вара çав сăмахсене хăйĕн ăсĕ, чунĕ витĕр кăларать. Вăл питĕ ăслă актриса, шухăшласа вылять.

Иккĕмĕшĕнчен, Вера Кузьминична туйăмлă çын. Искусствăра мĕн чăннине, хитрине тĕрĕс пахалать. Мускавра вăл çав тери паллă педагог, профессор, СССР халăх артисчĕ Михаил Тарханов патĕнче пĕлӳ илнĕ. Михаил Михайлович Станиславскипе пĕрле ĕçленĕ. Акă ăçтан тымар илнĕ пирĕн юбилярăн ӳнер туйăмлăхĕ. Шупашкара килсен Петĕр Хусанкая качча тухнă. Хусанкай вара çӳллĕ шайри поэт çеç мар, ăнкарăвĕпе – тĕнче шайĕпе чухлакан çын. Çакă та витĕм кӳнĕ.

Ачашлăхĕ те, çемçелĕхĕ те пур, çапах питĕ çирĕп çын. Тĕреклĕ, характерлă çын. Ăна унталла-кунталла пăрма йывăр пулĕ тетĕп. Çакă юлашки çулсенчи ĕçсенче уйрăмах курăнать.

Сцена пирки калас тăк ун пултарулăхĕнче темиçе тапхăра палăртмалла. Пĕрремĕшĕ – иртнĕ ĕмĕрĕн 60-мĕш çулĕчченхи. Хĕр ачасен, арçын ачасен ролĕсене калăпланă. Çав вăхăтри чи паллисем – А.Арбузовăн «Таня» драминчи Таня, М. Горькин «Старикĕнчи» Хĕр. Тепĕр тапхăр 70-мĕш çулсенчен пуçланать. Ку вăл Гарсиа Лоркăн «Юнлă туйри» Амăшĕ сăнарĕпе çыхăннă. 1973 çулта лартнă ăна. Çак вăхăтран трагедиллĕ, çӳллĕ шайлă драмăсенче тĕп сăнарсен речĕ кайма пуçларĕ: Кулине /«Пĕрре, çуркунне»/, Плаки /«Çылăх»/, Клавье /«Пушар лаши»/, Амăшĕ /«Çатан карта çинчи хура хăмла çырли»/, Бернарда /«Арçынсăр хĕрарăм»/, Çул кăтартуçи /«Хӳхĕм хĕрĕн хӳхлевĕ»/, Униççе /«Кайри мала, хур кайăксем»/, Алтӳк /«Укçа чул кастарать»/ тата ыт. те.

Искусствăра ĕçлеме çирĕп сывлăх кирлĕ. Хăвна упрани те пĕлтерĕшлĕ. Вăл хăйне упрама пĕлет. Спортпа туслă пулнă, йĕлтĕрпе ярăннă. Çавăнпах 90-ра та сцена çинче, халĕ те вылять. Чăваш театрĕнче халĕччен ун пек тĕслĕх пулман. Ăрăвĕ те çавăн пек ахăр. Амăшĕ те 90-ран иртсе ватăлса вилчĕ. Эпир ун чухне пĕр çуртра пурăннă.

Тăван халăх юратакан актрисăна малашне те сцена çинче курасчĕ. Вера Кузьминична çамрăксемшĕн тĕслĕх. Унăн пĕртенпĕр ĕç – театр – пулнă. Ăна парăнса ĕçлесе куракана тивĕçлĕ, СССР халăх артистки пулса тăнă. Ун пек çынсем пур чухне Чăваш театрĕн малашлăхĕ тата та çутăрах пулĕччĕ.

Любовь Федорова, Раççей тава тивĕçлĕ, Чăваш халăх артистки:

– Чăваш академи драма театрĕнче ĕçлеме пуçланăранпа хĕрĕх çул çитрĕ, çавăнтан вăтăр пĕр çулĕ Вера Кузьминична умĕнче иртнĕ. Эпир унпа пĕр гримернăйĕнче ларатпăр.

Вера Кузьминична пирки калама çăмăл та, йывăр та. Сăмах çитмест. Тĕлĕнетĕп унран: мĕн чухлĕ ăс, ырăлăх, пултарулăх, чун ăшши, хăйне тытма пĕлни. Унра кĕвĕçӳ туйăмĕ пĕр чĕптĕм чухлĕ те çук, турă панипе пурăнать. Çын çинчен усал, сивĕ сăмах каланине пĕрре те илтмен, çынна сутмасть, пурне те ырă сунать. Çавăнпа, тен, хăйĕн сывлăхĕ те çирĕп, сцена çинче роль хыççăн роль калăплать.

Вера Кузьминична шанчăклă юлташ, ĕçтеш. Пăшăрханмалли, кулянмалли сиксе тухсан камран пулăшу ыйтмаллине пĕлетĕп: аслă юлташăм йывăрлăхра хăвармасть. Ырă канаш паратех. Вăл çынна итлеме пĕлни мĕне тăрать.

Час-часах çапла шухăшлатăп: пурнăç çулĕ çинче çакăн пек çынпа юнашар пулма чăн-чăн телей. Мĕнпе тивĕçрĕм-ши çак телее? Çакăншăн шăпана паянхи кунччен тав тăватăп. Театрта çеç мар, пурнăçра та вăл маншăн чи сумлă тĕслĕх. Унпа мĕн чухлĕ ытларах калаçатăн, хутшăнатăн, чунпа çавăн чухлĕ пуянланатăн. Пысăк тав ăна пуриншĕн те.

Геннадий Медведев, Чăваш халăх артисчĕ:

– Вера Кузьмина ачаранпах юратнă артистка пулнă. Халĕ те ас тăватăп-ха: пĕррехинче гастроле килнĕ артистсене автобус хускалса кайса куçран çухаличченех вырăнтан тапранмасăр тăнăччĕ.

Вера Кузьминичнăпа çывăхрах Мускавра театр училищинче вĕреннĕ чухне паллашнăччĕ, вăл пире чăвашла тĕрĕс калаçма вĕрентме пыратчĕ.

Вера Кузьминичнăпа пĕрле питĕ нумай выляма тивмен, çапах та ун пек спектакльсем те пур. Сăмахран, Борис Чиндыковăн «Çатан карта çинчи хура хăмла çырли» спектаклĕнче эпĕ унăн Ывăлĕччĕ. Асăннă ĕç 1990 çулта Орелта иртнĕ театр фестивалĕнче гран-прие тивĕçнĕччĕ. Спектакле выляма чарăнсан та çавăнти сценăна таçта та кăтарнă. Кăçал куракан патне çитнĕ «Шанель пикере» те пĕрле вылятпăр. Вăл – Сарра Абрамовна, эпĕ – Сергей Сергеевич. Çак сăнарта Вера Кузьминична хăйне те аса илтернĕн туйăнать. Сарра Абрамовна Анна Ахматова сăввисене питĕ юратать, пирĕн Вера Кузьминична та ку енĕпе палăрса тăрать, Хусанкай, Митта, ыттисен сăввисене итлекен патне çитерет. Николай Коляда геройĕ çамрăксене питĕ килĕштерет. Вера Кузьминична та çавăн пекех. Артистсен кирек хăш ăрăвĕпе те туслă вăл. Пурте ăна иккĕмĕш анне вырăнне йышăнаççĕ.

Театрти анне ырă кăмăлĕпе, çынлăхĕпе çеç мар, хăйĕн вăйхăвачĕпе те тĕлĕнтерет. Кăçал Хусанта тĕрĕк чĕлхиллĕ халăхсен театрĕсен «Наурус» фестивалĕ иртрĕ. Унта Чăваш академи драма театрĕсĕр пуçне Чăваш пукане театрĕ те хутшăнчĕ. Спектакль вăхăтĕнче унти артистсене хавхалантарма никам та мар, Вера Кузьминична пынăччĕ. Пĕр шухăшласан 90-ри актрисăн пукане театрĕ пирки пуç ватмасăрах ĕç туллиех темелле пек. Çапла вăл пирĕн юратнă çыннăмăр. Мускавран е Таллинран йыхрав тăваççĕ-и, кĕтнĕ çĕре çитме тăрăшать вăл.

Хăйĕн чун хăвачĕпе, çынлăха ăнланнипе пĕтĕçтерсе тăрать чăваша, мăнаçлантарса ярать.

■ **Надежда СМИРНОВА çырса илнĕ**

Геннадий АЙХИ,
Чăваш халăх поэчĕ

Çын тата сцена

Вера Кузьминана

Этемĕн чĕри – сцена.
Э.Дикинсон.

Артист вăл куçаруçă пек.
Пин тĕрлĕ çыннăн кăмăлне
кĕртет вăл ĕмĕр тăршшĕпех
хăй сăн-питне, ӳтне, чунне.

Çĕршер сăнар туса парать
кайран вăл çак асапĕнчен.
Поэма евĕр янăрать
ун ролĕ сцена тĕнчинчен.

Çав музыка тĕшши пулса
çунать шалтан пĕр тĕп
Сăнар.
Ун хĕн-тертне сума суса
тăнлар... Сăмахсăр пуç таяр.

Трагеди сцени пек –
чĕри! –
тахçан Эмили юлташне.
Сăпайлă шăплăхра, юри
итлер – чĕрийĕн таппине.

Ун ĕçĕ – аслă куçару:
ун вăйĕпе, ун таппипе
кĕрлет – ăсталăх, пултару
чăваш шăпин хавалĕпе.

Юрий СЕМЕНТЕР,
Чăваш халăх поэчĕ

Сăнар

Ĕмĕр хисепленĕ
Вера Кузьминичнăмăра

Мăн улăхра, асамлă ырлăхра
Лараççĕ сарă-сарă
чечексем:
Хĕвел тавра – чĕп амăшĕ
тавра
Йĕркипеле вырнаçнă
чĕпĕсем...
Пăхсассăн – пурте пĕр
майлах вĕсем,
Анчах кашнийĕн –
хăйне май хĕлхем.
Е акă туслăн çĕкленет
пин чăрăш,
Атилла çарĕ евĕр кашласа.
Сăнни, йĕппи – эс тăрăш е
ан тăрăш –
Пĕр-пĕринчен илеймĕн
уйăрса...
Анчах кашни – расналăхпа
расна,
Пырсам, тупсам хăв ешĕл
парăсна!

Çиел енчен – çын йышĕ
те çаплах:
Ĕçлет, çӳрет, кулать те
каласать.
Анчах тĕлкĕшекен
талайпала
Этем шăнăçаймасть çав
хăлаça.
Ан тив, пĕр хускану, пĕр
кулă çех –
Пире сăнар пиллĕлĕх
пулаççех.

Çакна кам туйтăр? Драмăç.
Режиссер?
Ăна Чун хевтипе туять
Актер!

● ➡ *12 стр.*